

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΜΙΚΑ ΧΑΡΙΤΟΥ-ΦΑΤΟΥΡΟΥ

Ομότιμη Καθηγήτρια

Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, 541 24 ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη

Τηλ: ++ 30-2310-997324, 997343, Φαξ: ++ 30-2310-997343, E-mail:mika@eng.auth.gr, mikahar@otenet.gr

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1955	B.A. Honours Ψυχολογίας, University College, London University
1963	M.A. Σχολικής Ψυχολογίας, London University
1966-67	Ερευνητική Συνεργάτης, Τμήμα Ψυχολογίας, Yale University, Conn. USA
1969	Διδακτορικό Δίπλωμα, Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
1971	Κλινική εκπαίδευση στη Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία, Τμήμα Ψυχολογίας, Oxford University, Oxford
1973-74	Κλινική εκπαίδευση στη Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία, Τμήμα Ψυχιατρικής, Middlesex Hospital, University of London

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

1985	Clinical Psychology. Research Grant: Fulbright Program of the United States Educational Foundation in Greece, (βλ. «Who is Who» των Υποτρόφων του Ελληνικού Προγράμματος Fulbright, Association of Fulbright Scholars, 1995)
1991	D.A.A.D. Scholar, University of Munich, Τμήμα Ψυχολογίας

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

1. Πρόεδρος της Φιλοσοφικής Σχολής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1983-85)
2. Κοσμήτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1985-1988)
3. Επίτιμο Μέλος Γενικής Συνέλευσης του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ. Θ.Ε.Α) (1988)
4. Πρόεδρος του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1991-93)
5. Ομότιμη Καθηγήτρια, Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1998)
6. Επίτιμος Πρόεδρος, Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Κακοποίησης (1998)
7. Ελληνική Εταιρεία για την Ψυχική Υγεία και την Παιδοψυχιατρική (Τιμητικό Μέλος, 1999)
8. Επίτιμο Μέλος, Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία, (1999)
9. Επίτιμο Μέλος του Φιλανθρωπικού Σωματείου «Άσυλο του Παιδιού» (2001)
10. Επίτιμο Μέλος της Ελληνικής Εταιρείας Αναπήρων Παιδών, Αθήνα (2001)
11. Υποψήφια Γυναίκα της Ευρώπης (2001)
12. Το βιβλίο Violence Workers :Torturers and Murderers reconstruct Brazilian Atrocities (University of California Press) που συνέγραψε μαζί με τους Martha Huggins και Philip Zimbardo, πήρε τα εξής βραβεία ως το καλύτερο βιβλίο του 2003: α) The New England Council of Latin American Studies (NECLAS), β) The American Society of

Criminology's Division of International Criminology (DIC) γ) ήταν finalist για το βραβείο 2003 της Society for the Study of Social Problems (SSSP) C. Wright Mills Award.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Επιμελήτρια στην Έδρα της Γενικής Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1970-1974)
2. Επίκουρη Καθηγήτρια, Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1974-1979)
3. Έκτακτη Καθηγήτρια στην Έκτακτη Αυτοτελή Έδρα της Γενικής Ψυχολογίας: Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1979-83)
4. Καθηγήτρια Ψυχολογίας, Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης (1983-1997)
5. Επόπτρια:
6. Είκοσι τριών (23) διδακτορικών διατριβών & Τριάντα τριών (33) μεταπτυχιακών εργασιών
7. Έξι (6) μεταπτυχιακών Φοιτητών-Υποτρόφων του Κρατικού Ιδρύματος Υποτροφιών
8. Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος (PhD), Institute of Education University of London (1998)
9. Μέλος Εισηγητικών Επιτροπών και Εξεταστικών Επιτροπών για την απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΡΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

1974- 1978	Τμήμα Ψυχιατρικής, Σχολή Ιατρική, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Μεταπτυχιακά Σεμινάρια)
1975	Ψυχιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Αιγινήτειο Νοσοκομείο, (Μεταπτυχιακά Σεμινάρια)
1976-77, 1982	Τμήμα Βιολογίας, Σχολή Επιστημών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
1976	Νομική Σχολή, Πανεπιστήμιο Θράκης
1978	Τμήμα Ψυχολογίας, University of Western Australia, Perth, Australia
(Αύγουστος)	
1980	Ψυχιατρικό Κέντρο Ερευνών του Ulleraker Νοσοκομείου, University of Uppsala
1981	Τμήμα Ψυχολογίας, University of Copenhagen
(Νοέμβριος)	
1985 (Ιούνιος	M.Phil. Women's Studies Programm, Faculty of Arts, University of Western
-Αύγουστος)	Australia, Perth, Australia
1985	Middlesex Hospital, Τμήμα Ψυχιατρικής, London University, visiting scholar
(Ιανουάριος-	
Φεβρουάριος)	
1985	Τμήμα Σχολικής Ψυχολογίας, Pittsburgh University USA
(Σεπτέμβριος-	
Οκτώβριος)	
1985	Τμήμα Ψυχολογίας, Stanford University-USA, visiting scholar
(Νοέμβριος-	
Δεκέμβριος)	
1986	Τμήμα Συμβουλευτικής Ψυχολογίας, University of Minnesota, Minneapolis
(Ιανουάριος)	
1988	Τμήμα Παιδαγωγικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

(Σεπτέμβριος)	1989	Τμήμα Παιδαγωγικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
(Φεβρουάριος)	1989	Τμήμα Ψυχολογίας, University of Munich, Germany
(Οκτώβριος)	1989	Ψυχιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης
(Σεπτέμβριος)	1991	Τμήμα Ψυχολογίας, University of Munich, Germany
(Οκτώβριος- Νοέμβριος)	1993	Εκπαίδευση για την Ειρήνη και τα δικαιώματα του Ανθρώπου, Ινστιτούτο Εκπαίδευσης για την Ειρήνη & ΑΠΘ
(Μάρτιος)	1990	Τμήμα Ψυχολογίας, Stanford University-USA, visiting scholar
(Φεβρουάριος- Μάρτιος)	1995-96	Καθηγήτρια στην Εθνική Σχολή Δικαστών, Θεσσαλονίκη, Union College, Schenectady, USA
(Απρίλιος)	1996 (Μάιος – Ιούνιος)	Τμήμα Κοινωνικής Ψυχολογίας, The London School of Economics, London University
	1999-2001	Τμήμα Ψυχολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
	2000	Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Σεμινάριο Στελεχών μονάδων συνοδευτικών υποστηρικτικών υπηρεσιών για γυναίκες
	2000-01	Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής, & Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών
	2001, 2003-05	Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο
	2003	Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, Σεμινάρια Επιχειρησιακού προγράμματος

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

1. Σύμβουλος-Ψυχολόγος: Ελληνική Εταιρεία Προστασίας και Αποκατάστασης Αναπήρων Παιδιών (ΕΛΕΠΑΑΠ), Αθήνα (1956-1960)
2. Σύμβουλος-Ψυχολόγος: Κέντρο Αποκαταστάσεως Αναπήρων Ψυχικού (ΚΑΠΑΨ), Αθήνα (1958-1960)
3. Σύμβουλος-Ψυχολόγος, Δημοτικό Βρεφοκομείο, Θεσσαλονίκη (1963-1970)
4. Κλινική Ψυχολόγος, Κέντρο Ψυχικής-Υγιεινής, Θεσσαλονίκη (1968-1977)
5. Μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου του International Round Table for the Advancement of Counselling (IRTAC) (1974-1977)
6. Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του Περιοδικού «Ψυχολογικά Θέματα», Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων (1978-80)
7. Σύμβουλος, Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (1978-1980)
8. Σύμβουλος, Υπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, Ελλάδα (1980-1988)
9. Επιστημονικός Σύμβουλος για την Ταινία: "Your neighbour's son", Ebbe Preisler, T.V. Studios, Copenhagen, Denmark (1982)
10. Κριτής, "The International Journal for the Advancement" of Counselling", Kluwer Academic Publishers, Netherlands (1982)
11. Κριτής Ερευνών, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα (1982)
12. Μέλος Συμβουλίου Ειδικού Ταμείου Οργανώσεως Συναυλιών, Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης (1983) (Μέλος)

13. Μέλος της Επιτροπής για τη διεξαγωγή του διαγωνισμού, την αξιολόγηση και την επιλογή σεναρίων για τις ανάγκες της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης, Υπουργείο Εθν. Παιδείας & Θρησκ./των (1983)
14. Μέλος Κριτικής Επιτροπής για την αξιολόγηση διδακτικού Βιβλίου, Υπουργείο Εθν. Παιδείας & Θρησκ./των (1983)
15. Μέλος της Επιτροπής για το "Who's Who in Sexology", Ειδική Έκδοση, San Francisco, U.S.A. (1984)
16. Κριτής Ερευνών, Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας, Αθήνα (1984)
17. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου για το "Συμβούλιο Ισότητας των Δύο Φύλων", Συμβουλευτικό Σώμα του Πρωθυπουργού (1984-85)
18. Σύμβουλος, Υπουργείο Εθν. Παιδείας & Θρησκ./των (1983-85)
19. Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, Φοιτητική Εστία, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα (1985-1988)
20. Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοφώνου και Τηλεόρασης (1987-1988)
21. Μέλος της Επιτροπής για τη συγκρότηση του Εκλεκτορικού σώματος για την Εκλογή μελών ΔΕΠ του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών (1988)
22. Σύμβουλος, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού (1987-1988)
23. Κριτής, "Ψυχολογικά Θέματα", Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων, Αθήνα, (1989-)
24. Μέλος της Συγκλήτου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
25. Μέλος του Πενταμελούς Συμβουλίου της Επιτροπής Ερευνών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1989-95)
26. Μέλος της Επιτροπής Προγράμματος Ψυχοακουστικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1990-2000)
27. Μέλος της Επιτροπής της International Commission on Learning for the Twenty First Century, IRTAC (1992)
28. Μέλος της Επιτροπής Ναριωτικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1993-1994 & 1996)
29. Πρόεδρος της Επιτροπής Δεοντολογικού Κώδικα, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1995)
30. Πρόεδρος της Επιτροπής για Θέματα του Επαγγέλματος των Ψυχολόγων (Εθνική Άδεια, Ειδικότητες, εξειδίκευση στην Ψυχοθεραπεία) Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας (ΚΕΣΥ), Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας(1995 μέχρι σήμερα)
31. Σύμβουλος έκδοσης του περιοδικού «Ψυχολογία», Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία (1997)
32. Μέλος της Διοικούσας Επιτροπής του International Research Seminar (IRS) (1996-2001)
33. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, «Οι Φίλοι του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη» Θεσσαλονίκη (1994-96)
34. Κριτής στο International Journal for the Advancement of Counselling, (1984, 1997)
35. Μέλος Ομάδας Εργασίας Εμπειρογνώμων για την επιλογή του υλικού των σχολικών Βιβλιοθηκών, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (1997)
36. Διευθύντρια του προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην Κλινική Ψυχολογία (1978-93)
37. Κριτής, Economic & Social Research Council (ESRC), UK (1997)
38. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) (1994-2000)
39. Υπεύθυνη του Κοινοτικού προγράμματος Tempus (αρ. JEP09782-95), (1996-98)
40. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της International Association for Counselling (1998-2001)
41. Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής (Advisory Board) του Deutsches Jugendinstitut e.V., German Youth Institute, Munchen. On the state of young people's health in the European Union(Project No SOC 97 201 128 05 F01) 2000
42. Μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής και κριτής του Περιοδικού «Παιδί και Έφηβος», Ελληνική Εταιρεία Ψυχαναλυτικής Ψυχοθεραπείας Παιδιού και Εφήβου (1998-2003)

43. Μέλος της Ομάδας Εργασίας για τον καθορισμό των γενικών κριτηρίων «Πιστοποίησης της φυσικής καταλληλότητας, ως προς την άσκηση των καθηκόντων της θέσης, των υποψηφίων ατόμων με ειδικές ανάγκες, εκπαιδευτικών» του Υπουργείου Εθν. Παιδείας & Θρησκ./των (Αρ. Πρωτ. Δ2) (2000)
44. Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής, 8^ο Πανελλήνιο Συνέδριο, Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας (2000)
45. Τακτικό Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Προστασίας Σπαστικών (2001-)
46. Πρόεδρος της Επιστημονικής επιτροπής, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (2001-2003)
47. Μέλος της Εθνικής Επιτροπής Ψυχικής Υγείας (2001)
48. Μέλος της Επιτροπής «Οικογένεια Παιδί και Νεότητα» του Υπ. Υγείας και Πρόνοιας (2001-)
49. Μέλος της Επιτροπής Διατύπωσης Κριτηρίων για την «πιστοποίηση των φορέων του ιδιωτικού τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα», του Υπ. Υγείας και Πρόνοιας (2000-1)
50. Μέλος της Επιτροπής για το Καθορισμό Κριτηρίων για την Πιστοποίηση της Φυσικής Καταλληλότητας ως προς την Άσκηση των Καθηκόντων της θέσης των υποψηφίων ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Εκπαιδευτικών, του Υπ. Παιδείας & Θρησκευμάτων
51. Μέλος του Συντακτικού Συμβουλίου στο Περιοδικό «Ψυχολογία», Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία (2002-μέχρι σήμερα)
52. Μέλος της Επιτροπής για την «Εργληματικότητα των Ανηλίκων» του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης (2002)
53. Κριτής στο περιοδικό Μέντορας, Αθήνα (2003)
54. Κριτής στο Behavioral and Brain Sciences international interdisciplinary journal (2003)
55. Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχολογικής Έρευνας της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας, Ρόδος (2003)

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Χρηματικές Επιχορηγήσεις Ερευνητικών Προγραμμάτων

1. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, (1978). *Κοινωνικά και ψυχολογικά προβλήματα των Ελληνοκύπριων προσφύγων*. Ειδική Επιχορήγηση για Έρευνες στην Κύπρο.
2. Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, (1973-74). *Δημιουργικότητα στα Παιδιά*.
3. Amnesty International Danish Medical Group, (1980). *The creation of the institutionalized torturer*. Copenhagen.
4. Ελληνικός Σύλλογος για την Εργληματολογία, (1981). *Ο κρατικός Βασανιστής: Μηχανισμοί Μάθησης*. Αθήνα.
5. UNESCO: Human Settlements and Socio cultural environment, (1981). *Αντιλήψεις των Παιδιών για το Φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον στα νησιά της Σκιάθου και Σκοπέλου*. Project: 610230.
6. Ευρωπαϊκή Κοινότητα, Γενική Διεύθυνση Εργαζομένων, Κοινωνικών Σχέσεων και Εκπαίδευσης, (1982). *Κοινωνικά και Ψυχολογικά προβλήματα παιδιών 8-10 χρονών των Ελλήνων Μεταναστών*. Project: D 8203549/13582.
7. Υπουργείο Νεότητας, (1983). *Η στάθμιση του WISC-R στην Ελλάδα*. Project 6228.
8. Υπουργείο Ερευνών και Τεχνολογίας, Αθήνα, (1984). Project: 8313716.
9. Υπουργείο Βιομηχανικής Ενέργειας και Τεχνολογίας, Αθήνα, (1985-1986). Project *Παράγοντες που επηρεάζουν την Υπακοή στην Εξουσία*.
10. Υπουργείο Βιομηχανικής Ενέργειας και Τεχνολογίας, Αθήνα: (1987). *Antecedent conditions in obedience to authority*, Project: 5.35 .
11. Υπουργείο Βιομηχανικής Ενέργειας και Τεχνολογίας(1987). *Επαναπατριζόμενοι μετανάστες: Αλλαγή ρόλων ανδρών και γυναικών*. Project: 87198.

12. Ευρωπαϊκή Ένωση. Γενική Διεύθυνση Εργαζομένων, Κοινωνικών Σχέσεων και Εκπαίδευσης (1987). *Επαναπατριζόμενοι μετανάστες: Αλλαγή ρόλων ανδρών και γυναικών*. Project: 000422 .
13. Ευρωπαϊκή Ένωση (1988): *Επαναπατριζόμενοι Μετανάστες: Συμμετοχή των Ανδρών και Γυναικών σε αποφάσεις για την εκπλήρωση στόχων*. Project: 012802 .
14. Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας: (1991). *Η εικόνα του εαυτού και επικοινωνία στις σύζυγες σχέσεις*. Project: 89499 .
15. Ευρωπαϊκή Ένωση. Διεύθυνση Γενικού Περιβάλλοντος, Πυρηνικής Ασφάλειας και Πολιτικής Προστασίας.(1991). *Πρόγραμμα για εισαγωγή των νεαρών παιδιών από απομακρυσμένες πόλεις στην μέθοδο των ηλεκτρονικών μέσων μαζικής ενημέρωσης*, Project: B43062/91/10294 .
16. Ευρωπαϊκή Ένωση. Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Σχέσεων και Εκπαίδευσης (1991-3). *Κοινωνική συνύπαρξη και επαγγελματική αποκατάσταση των προσφύγων Ελληνικής καταγωγής (Πόντιοι) από την πρώην Σοβιετική Ένωση*. Project: V/1093/89-E.
17. The Hamburger Stiftung zur Forderung von Wissenschaft und Kultur (1993). *The Official Torturer under the Military Dictatorship in Brazil* .
18. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων (1995). *Αξιολόγηση της πειραματικής εφαρμογής του Εθνικού Εκπαιδευτικού Προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ*.
19. Ευρωπαϊκή Ένωση, The EU Youth for Europe Programme (Action. E.II Youth Research) (1997). *The street and homeless marginalized youth: a comparative feasibility study on problems and coping strategies*.
20. Ευρωπαϊκή Ένωση, Leonardo (1996-1999). *Research on training requirements of social workers active with socially disadjusted youth in public and non profit organizations* (INC.31/96 BAT: I/96/1/2110/EA/III.2.a./CONT, idx: 5047).
21. Ευρωπαϊκή Ένωση, Comenius (1996-1999). *My Europe*. 26599-CP-2-97-1-SE-COMENIUS-C31
22. Κέντρο Έρευνών για Θέματα Ισότητας (2000). *Το μετατραυματικό άγχος σε σεισμοπαθείς της Αττικής*.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

1. Ελληνική Εταιρεία για τα Σπαστικά Παιδιά (Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, 1962-64)
2. Πανεπιστημιακός Όμιλος (Μέλος, 1997)
3. Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων (Ιδρυτικό μέλος και εκλεγμένη πρόεδρος, 1977-1980)
4. International Round Table for the Advancement of Counselling (Εκλεγμένο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, 1982-1988; Μέλος της οικονομικής Επιτροπής και σύμβουλος της Εκτελεστικής Επιτροπής, 1994-1996)
5. Θεραπευτικές Κοινότητες, ΚΕΘΕΑ (Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, 1988-1990)
6. Ίδρυμα Φίλων Μελίνα Μερκούρη (Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, 1995-1997))
7. Κέντρο αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Κακοποίησης (Πρόεδρος 1996-98)
8. Ελληνική Εταιρεία Έρευνα της Συμπεριφοράς (Ιδρυτικό μέλος και εκλεγμένη Πρόεδρος, 1997 – μέχρι σήμερα)
9. Πανελλήνια Εταιρεία για την Ψυχιατρική, Νευρολογική και Ψυχολογική Έρευνα (Μέλος)
10. Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία (Επίτιμο Μέλος και συντονιστρια του Κλάδου Πολιτικής Ψυχολογίας)
11. International Association of Applied Psychology (Μέλος)
12. European Association for Behaviour Therapy (Μέλος)
13. International Association of Child Psychiatry and Allied Professions (Μέλος)
14. British Association for Behaviour Psychotherapy (Μέλος)
15. International Committee on Occupational Mental Health (Μέλος)
16. International Society of Political Psychology (Μέλος)
17. International Research Seminar (IRS),(Μέλος εκτελεστικής επιτροπής, 1997-2001)

18. International Association for Counselling (Εκλεγμένο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, 1999-2001)
19. European Association for Counselling (Εκλεγμένη Πρόεδρος, 2000-μέχρι σήμερα)
20. Ελληνική Εταιρεία Ιατρικής & Επιστημών για το Χορό & τις Παραστατικές Τέχνες (Μέλος, 2001)
21. The Society for the Psychological Study of Social Issues (Μέλος)
22. Εταιρεία Προστασίας Σπαστικών, (Μέλος)

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

1959

Fatouros, M. (1959). Some problems in the application of the psychological testing in Greece. In The Hellenic Society for Crippled Children the affiliate of the international society for the welfare of cripples (Ed.), *Planning National Programmes on Rehabilitation. Proceedings of the I Mediterranean Conference on Rehabilitation* (pp .207-211).

1961

Hurwitz, H. M. B., Bolas, D. & Haritos, M. (1961). Vicious circle behaviour under two shock intensities. *British Journal Psychology*, 52, 377-383.

1970

Fatouros, M., & Glick, J. (1970). The influence of identity of objects on whiteness constancy. In A. T. Welford & L. Houssiadis (Eds.), *Contemporary problems in perception*. London: Taylor & Francis.

1971

Harper, R., & Haritos-Fatouros, M. (1971). An exploratory study of the functional suitability of certain interior design features for specific purposes. *Sciences de l' Art Scientific Aesthetic*, 8, 41-51.

Logothetis, J., Haritos-Fatouros, M., Constantoulakis, M., Economidou, J., Augoustaki, O., & Loewenson, R. (1971). Intelligence and behavioural patterns in patients with cooley's anaemia (Homogyous beta-thalassemia): A study based on 138 consecutive cases. *Pediatrics*, 48, 740-744.

1972

Fatouros, M. (1972α). Birth order and intelligence. *Νευροψυχιατρικά Χρονικά*, 3, 269-308.

Fatouros, M. (1972β). The influence of maturation and education on the development of mental abilities. In L. Cronbach & A. Drenth (Eds.), *Mental tests and Cultural adaptation*. Paris: Mouton.

Λυμπεράκης, Σ., Κουκουφλή, Ε., Χατζηαποστόλου, Ε., & Φατούρου, Μ. (1972). Παιδική ψύχωση σε δύο διαφορετικά περιβάλλοντα: Case study. *Ελληνική Ιατρική*, 41, 3-5.

Φατούρου, Μ. (1972). Η εξέλιξη της προσωπικότητας στη νηπιακή ηλικία. *Σεμινάριο της ΧΑΝΘ για γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας* (σ. 43-49). Θεσσαλονίκη: ΧΑΝΘ.

1973

Fatouros, M. (1973). A Study of the Wechsler intelligence scale for children applied to Greek school children. *Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*, 12, 145-160.

Φατούρου, Μ., & Χατζηαποστόλου, Ε. (1973). Η διαφορική επίδραση του ιδρυματικού περιβάλλοντος επί της νοητικής και προσωπο-κοινωνικής εξέλιξης βρεφών ηλικίας έως 12 μηνών. *Ελληνική Ιατρική*, 42, 295-306.

1975

Χατζηαποστόλου, Ε., & Φατούρου, Μ. (1975). Υπερπροστασία και Συναισθηματική αποστέρηση του παιδιού. *Ελληνική Ιατρική*, 44, 141-149.

1977

Haritos-Fatouros, M., & Child, I. L. (1977). Transcultural similarity in personal significance of esthetic interests. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 8, 285-298.

Φατούρου, Μ. (1977). Εξαναγκασμός υποταγής στην εξουσία: Μέθοδοι και επιπτώσεις. *Δελτίο της Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας*, 1, 84-86.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1977). Θεραπεία της συμπεριφοράς: Τάσεις και κριτική. In E. C. Dimitriou (Ed.), *On Recent Trends in the Treatment of Nervous and Mental Disorders. Proceedings of the II South-East European Neuropsychiatric Conference* (pp. 287-292). Thessaloniki: South East Society for Neurology and Psychiatry.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Huntington, D., & Παναγιωτόπουλου, Μ. (1977). Πολλαπλή μητρότητα σε δύο διαφορετικά ιδρυματικά περιβάλλοντα: Μια μελέτη αλληλεπίδρασης νηπίου-βρεφονόμου. *Ελληνική Ιατρική* 32, 194-199.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Μαντζιάρα-Αδρίμη, Τ., & Νίτσιου Γ. (1977). Άσκηση στην προσοχή: Ένας σημαντικός θεραπευτικός παράγοντας. *Materia Medica Graeca*, 5, 328-334.

1978

Βαρνάβα-Σκούρα, Τ., Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Πανατζής, Π., & Αποστόλου, Μ. (1978). Αντιλήψεις των παιδιών για τον κοινωνικό καταμερισμό της εργασίας. *Σύγχρονα Θέματα*, 2, 69-82.

1979

Haritos-Fatouros, M. (1979) Learning mechanisms involved in the process of creating a torturer. *Chronique d'Amnesty International*, 44.

Haritos-Fatouros, M., & Boni, I. (1979). A diagnostic method for the treatment of the child in the ecological environment. In A. J. Paraschos (Ed.), *Neurological and Psychiatric Problems in General Medicine. Proceedings of the III South East European Neuropsychiatric Conference* (pp.62-67). Thessaloniki: South East European Society for Neurology and Psychiatry.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1979α). Εξαναγκασμός υποταγής στην εξουσία: Προβλήματα πειραματισμού και πραγματικότητας. *Επιστημονική Επετηρίδα της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Θεσσαλονίκης*, 6, 359-374.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1979β). Ο Σχολικός εκπαιδευτικός και επαγγελματικός προσανατολισμός στην Ελλάδα. *Σύγχρονα Θέματα*, 4, 96-100.

1980

Γαζής, Α., Σπινέλλη, Κ. Δ., & Φατούρου, Μ. (1980). Γονική εξουσία ή μέριμνα. Στο Μ. Σταθόπουλος (Επιμ. Έκδ.), *Γονική εξουσία ή μέριμνα* (σελ. 395-409). Αθήνα: Ελληνική Εταιρεία Ευγονικής και Γενετικής του Ανθρώπου.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1980). Προβλήματα επικοινωνίας γονέων-παιδιών. *Τα χρόνια*, 2, 11-13.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1980-1988) Συγγραφή Ψυχολογικών Λημμάτων. *Ελληνική Παιδαγωγική Εγκυκλοπαίδεια*. Αθήνα: Εκδοτική.

1981

Haritos-Fatouros, M. (1981α). Home and school environment as the main areas of intervention in child behaviour therapy. *Behaviour Modification with Children*, 5, 26-37.

Haritos-Fatouros, M. (1981β). Greece. In H. Z. Hoxter (Ed.), *The forms, methods and techniques of vocational and educational guidance: International Case Studies*. Paris: UNESCO.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Μαναβόπουλος, Κ., & Πανταζής, Π. (1981). *Children's perception of their physical and social environment in the Islands of Skiathos and Skopelos*. Paris: UNESCO.

1984

Haritos-Fatouros, M. (1984). Research studies on testing in Greece: A review. *International Review of Applied Psychology*, 33, 351-370.

Haritos-Fatouros, M., & Sakka, D. (1984). A study of migrant mothers: Return home and role change. In Mediterranean Women's Studies Institute (KEGME), Delphi Symposium, *Mediterranean women on the move: The employment, health and education of migrant women*, April, 5-8, 1984, Delphi, Greece.

1985

Haritos-Fatouros, M. (1985α). The psychological origins of torture: Aggression. *Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής, Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*, 1, 25-49.

Haritos-Fatouros, M. (1985β). Mental health training and work programs for psychologists and allied professions: An international perspective. *Journal of Community Psychology* 13, 318-322.

1986

Gibson, J. T., & Haritos-Fatouros, M. (1986). The education of a torturer. *Psychology Today*, 20 (11), 10-13.

Haritos-Fatouros, M., & Dikaiou, M. (1986). Counselling migrant persons concerning their children. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 9, 301-318.

1987

Dikaiou, M., Sakka, D., & Haritos-Fatouros, M. (1987). Maternal attitudes of Greek migrant women. *International Migration*, 25, 73-86.

1988

Haritos-Fatouros, M. (1988). The official torturer: A learning model for obedience to the authority of violence. *Journal of Applied Social Psychology*, 18, 1107-1120.

Haritos-Fatouros, M., & Sakka, D. (1988). A study of migrant mothers: Return home and role change. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 11 (3), 167-181.

Haritos-Fatouros, M., Sakka, D., & Dikaiou, M. (1988). A study of migrant mothers: Return home and role change. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 11, 167-181.

1989

Πανταζής, Π., Μαναβόπουλος, Κ., & Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1989). Αντιλήψεις των παιδιών για το περιβάλλον των Βόρειων Σποράδων. *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 45, 90-94.

1990

Borgen, W. A., Haritos-Fatouros, M., Newsam, P., & Watts, A. G. (1990). Youth in the 1990's: Challenges and opportunities for counselling and education. *Report of a Conference by International Round Table for the Advancement of Counselling*. Finland: Espoo.

1991

Haritos-Fatouros, M. (1991α). *The psychology of torture*. Psychologie für Menschenwürde und Lebensqualität. München: Band.

Haritos-Fatouros, M. (1991β). "Die Ausbildung des Folterers: Training programme der obristendiktatur in Griechenland". In: J. P. Reemtsma (Ed.), *Folter: Zur Analyse eines Herrschaftsmittels*. Hamburg: Junius.

1992

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1992). Πρώιμη ανάπτυξη: Μια νέα προσέγγιση της κλινικής πράξης. Στο Γ. Κουγιουμτζάκης (Επιμ. Έκδ.), *Πρόσδος στην Αναπτυξιακή Ψυχολογία των Πρώτων Χρόνων*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

1993

Haritos-Fatouros, M. (1993). The official torturer: A learning model for obedience to the authority of violence. In R. D. Crelinsten & A. P. Smith (Eds.), *The Politics of Pain: Torturers and their masters*. Colorado: Westview Press.

1994

Figley, C., Giel, R., Borgo, S., Briggs, S. & Haritos-Fatouros, M. (1994). "Prevention and treatment of community stress: How to be a mental health expert at the time of disaster" In S. Hobfoll & M de Vries (Eds.), *Extreme stress and communities: Impact and intervention*. Boston: Kluwer Academic Publishers.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1994). Επιθετικότητα: Οι ψυχολογικές και κοινωνικές της διαστάσεις. Στο Δ. Παπαδοπούλου (Επιμ. Έκδ.), *Σύγχρονα παγκόσμια προβλήματα και η ευθύνη του επιστήμονα*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτου Εκπαίδευσης για την Ειρήνη.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Δικαίου, Μ., & Σακκά, Δ. (1994). Συμβουλευτική γονέων μεταναστών. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 84-85, 70-86.

1995

Haritos-Fatouros, M. (1995). Rites of passage in pre-industrial societies and today: Their psychological significance. *Επιστημονική Επετηρίδα της Φιλοσοφικής Σχολής, Τμήμα Ψυχολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*, 1, 301-321.

Haritos-Fatouros, M., Zafeirides, Ph., & Ziogou-Karastergiou, S. (1995). Work School. *Proceedings of the 2nd European Conference "Europe against Drug"*. Athens: KETHEA.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. & Κουλαϊδής, Β. (1995). Η Εισαγωγή στη τριτοβάθμια εκπαίδευση: Μια ριζοσπαστική πρόταση. *Ιδεοκίνηση*, 4, 51-53.

1996

Dikaiou, M., Haritos-Fatouros, M., & Kiosseoglou, G. (1996). Greece. In J. Gibson (Ed.), *Adolescence from crisis to coping: A thirteen nation study*. Oxford: Butterworth & Heinemann.

Huggins, M., & Haritos-Fatouros, M. (1996). Conciencia Torturada: Secretos y moralidad en la violencia policial Brasilena. In P. Waldmann (Ed.), *Justicia en la calle: ensayos sobre la policia en america latina*. Medellin: Biblioteca Juridica Diké.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1996). Σύγχρονοι προβληματισμοί και προοπτικές στην κλινική Ψυχολογία. Στο Φ. Τσαλικόγλου (Επιμ. Έκδ.), *Η Ψυχολογία στη Ελλάδα σήμερα*. Αθήνα: Πλέθρον.

1997

Σακκιά, Δ., & Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1997). Οικογενειακή στόχοι και ρόλοι των δύο φύλων. *Πρακτικά του Συνεδρίου Εκπαίδευση-Φύλο στη σχολική πράξη* (Επιμ. Β. Δεληγιάννη & Π. Ζιώγου). Θεσσαλονίκη: Βάνιας.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. & Διαμαντίδου, Ν. (1997). Brief group intervention with patients suffering from bronchial asthma. In Rabavilas, Vaslamatzis & Zervas (Eds.), *Current trends in European psychotherapy*. Athens: Psychiatric Library.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Μπάκα, Α., & Χοντολίδου, Ε. (1997). Αξιολόγηση του προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ. Αθήνα: Εκδόσεις Φίλων Μελίνας Μερκούρη.

1998

Huggins, M., & Haritos-Fatouros, M. (1998). Bureaucratizing masculinities among Brazilian torturers and murderers. In L. H. Bowker (Ed.), *Masculinities and violence* (pp.29-54). London: Sage.

Haritos-Fatouros, M., Huggins, M., & Karabatzaki, D. (1998). Being hung out to dry. In R. Crelinsten (Ed.), *Torture and its consequences: the ripple effect*. Boulder: Westview

Μπίμπου-Νάκου, Ι., & Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1998). Ομάδα αυτοβοήθειας με άτομα που μετακινήθηκαν από την Αλβανία: Πλαίσιο αναφοράς και ευρήματα σε σχέση με τις διαδικασίες ενίσχυσης του κοινωνικού αποκλεισμού. *Πρακτικά του 6ου Επιστημονικού Συνεδρίου με θέμα "Κοινωνικές Απίσθητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός"*. Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ., & Δικαίου, Μ. (1998). Παιδιά που ζουν ή εργάζονται στο δρόμο: Παιδιά προσφύγων και περιθωριακών πληθυσμών. *Πρακτικά του Συνεδρίου «Βαλκάνια και Ψυχική Υγεία»*. Θεσσαλονίκη.

1999

Haritos-Fatouros, M., & Xatzigeleki, S. (1999). The family and family therapy in Greece. In U. P. Gielen & A. L. Comunian (Eds.), *International approaches to the family and family therapy*. Padua: Unipress.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1999α). Το ακαταλόγιστο πόσο ακαταλόγιστο είναι; Στο Στ. Παπαστάμου, Σ. Κανελλάκη, Αν. Μάντογλου, Στ. Σαμαρτζή, & Ν. Χρηστάκης (Επιμ. Εκδ.), *Η ψυχολογία στο σταυροδρόμι των επιστημών του ανθρώπου και της κοινωνίας*. Αθήνα: Καστανιώτης.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1999β) Ψυχοθεραπευτική Πράξη. Στο Σ. Βοσνιάδου (Επιμ. Εκδ.) *Εισαγωγή στην Ψυχολογία (Β. Τόμος)*. Αθήνα: Gutenberg.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. & Κωνσταντινίδου, Ε. (1999). Cults: The new slavery in meta-industrial societies. "ΟΡΙΟΝ», *Τμητικός Τόμος στον καθηγητή Δ.Α. Φατούρο*, 2, 531-549.

2000

Αλεξόπουλος, Δ., Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Σακκιά, Δ., Σκαλκέας, Α., & Βλάχου, Ο. (2000). Αξιοπιστία και εγκυρότητα του WISC-R για παιδιά ηλικίας έξι έως ένδεκα ετών στην Ελλάδα. *Ψυχολογία*, 7 (1), 34-45.

Dikaiou, M., & Haritos-Fatouros, M. (2000). Greece: University and technical institute students in Thessaloniki. In J. Gibson-Cline (Ed.), *Youth and Coping in Twelve Nations: Surveys of 18-20 year old young people* (pp114-128). London: Routledge .

Haritos-Fatouros, M., Papathanasiou, M., & Papadopoulou, E. (2000). The situation in Greece. In Katholische Fachhochschule Nordrhein-Westfalen, Centro Italiano di Solarieta, and Aristotle University of Thessaloniki (Eds.), *Social operators's training and clients' needs in the services for drug addicts, alcoholics and minors in Italy, Germany and Greece* (pp.195-246). Rome: CeIS.

2001

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (2001α). Πληθυσμοί σε κρίση: Το έλλειμμα της δημοκρατίας. *Ενημερωτικό Δελτίο, Ελληνική Εταιρεία Έρευνα, της Συμπεριφοράς*, 3, 1-4.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (2001β). Η αξιολόγηση υπηρεσιών ψυχικής υγείας: Το ερώτημα της αξιοπιστίας. *Μετεκπαιδευτικό Διήμερο της Ελληνικής Ιατρικής Εταιρείας Μελέτης Ψυχοσωματικών Προβλημάτων*. Αθήνα.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ.(2001γ) Τα οράματα του νέου ανθρώπου. Στα Πρακτικά της Ημερίδας με θέμα: Τα οράματα του νέου Ανθρώπου, Ελληνογαλλική Σχολή, Καλαμαρι, Θεσσαλονίκη.

Υπό δημοσίευση

Χαρίτου – Φατούρου , Μ. (Υπό δημοσίευση, α). Ο ευάλωτος Έφηβος. Στο Μ. Ζαφειροπούλου, Γ. Κλεφτάρας και Γ. Σταλίκας (Επιμ. Έκδ.), *Κλινική παρέμβαση και Σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (Υπό δημοσίευση, β). Πληθυσμοί σε κρίση: Το έλλειμμα της Δημοκρατίας. Στο Δ. Μαρκουλής & Γ. Γαλάνης (Επιμ. Έκδ.), *Πολιτική Ψυχολογία* . Αθήνα: Δαρδανός.

ΒΙΒΛΙΑ

1969

Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1969). *Η επίδραση της ωρίμανσης και της εκπαίδευσης στην εξέλιξη των νοητικών ικανοτήτων*. Διδακτορική Διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη.

1981

- Χαρίτου Φατούρου, Μ. (Επιμ. Έκδ.) (1981). *Ψυχο-κοινωνικά προβλήματα προσφύγων στην Κύπρο*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- 1985
- Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1985). *Σημειώσεις Κλινικής Ψυχολογίας Ι*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- 1991
- Χαρίτου-Φατούρου, Μ., & Συγκολλίτου, Ε. (1991). *Σημειώσεις Σχολικής Ψυχολογίας και συμβουλευτικής*. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- 1999
- Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (Επιμ. Έκδ.) (1999α). *Γυναίκα, το δικαίωμά σου στην απασχόληση: Βοήθεια & αυτοβοήθεια*. Αθήνα: ΚΕΘΙ.
- Χαρίτου-Φατούρου Μ. (Επιμ. Έκδ.) (1999β). *Ξεπερνώντας το άγχος της Η. Kennerley: Ένας οδηγός αυτοβοήθειας με γνωστικές-συμπεριφορικές τεχνικές* (Μτφ. Γ. Ευσταθίου & Κ. Αγγελή). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα & Ινστιτούτο έρευνας και θεραπείας της συμπεριφοράς
- 2002
- Haritos-Fatouros, M., Huggins, M. & Zimbardo, P. (2002). *Violence workers: Police torturers and murderers reconstruct Brazilian atrocities*. California: University of California Press.
- Το βιβλίο πήρε τις εξής διακρίσεις: α) βραβεύθηκε ως το καλύτερο βιβλίο του 2003 από το New England Council of Latin American Studies (NECLAS), β) βραβεύθηκε ως το καλύτερο βιβλίο του 2003 από την American Society of Criminology's Division of International Criminology (DIC) και γ) ήταν finalist για το βραβείο 2003 της Society for the Study of Social Problems (SSSP) C. Wright Mills Award.
- 2003
- Haritos-Fatouros, M. (2002). *The Psychological origins of the institutionalized torture*. London: Routledge.
- Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Libby-Tatta, Α., Καββαδία, Α. & Χλιόβα, Α (2003). *Οδηγός Συμβουλευτικής Γυναικών του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας*. Αθήνα: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας.
- Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (2003). Ο βασανιστής ως όργανο της κρατικής εξουσίας: Ψυχολογικές καταβολές. (Μεταφρ. Μ. Αβαριτσιώτη). Αθήνα: Ελληνικά γράμματα.

1. *Κοινωνικά και ψυχολογικά προβλήματα Παιδιών 8-10 χρονών Ελλήνων μεταναστών* (1984). E.E.C. General Direction of Employment, Social Affairs and Education.
2. *Παλινοστούντες Μετανάστες: Μεταβαλλόμενοι Ρόλοι Ανδρών και Γυναικών* (1987). Υπουργείο Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας. Πρόγραμμα: 87198.
3. *Παλινοστούντες Μετανάστες: Μεταβαλλόμενοι Ρόλοι Ανδρών και Γυναικών* (1987). The E.E.C. General Direction of Employment, Social Affairs and Education. Project: 000422.
4. *Παλινοστούντες Μετανάστες: Συμμετοχή Ανδρών και Γυναικών στην Λήψη Αποφάσεων Σχετικών με την Εκπλήρωση Στόχων* (1988). The E.E.C. General Direction of Employment, Social Affairs and Education. Project: 012802.
5. *Παλινοστούντες Μετανάστες: Μεταβαλλόμενοι Ρόλοι Ανδρών και Γυναικών*, (1991). E.E.C. General Direction of Employment, Social Affairs and Education.
6. *Παλινοστούντες Μετανάστες: Συμμετοχή Ανδρών και Γυναικών στην Λήψη Αποφάσεων Σχετικών με την Εκπλήρωση Στόχων*, (1991). E.E.C. General Direction of Employment, Social Affairs and Education.
7. *Programm for introducing young children of remote towns to the methods of electronic mass media* (1991). Project: B4 3062/91/10294.
8. *Social co-existence and vocational re-settlement of refugees of Greek origin from the former U.S.S.R.*, (1991-1993). E.E.C. General Direction of Employment, Project: V/1093/89-E.
9. *The Official Torturer under the Military Dictatorship in Brazil* (1993). The Hamburger Stiftung zur Forderung von Wissenschaft and Kultur.
10. *My Europe: Video Museum Project, European awareness of understanding as a result of exchanging video museum cassettes between schools.* (1996) Project: 26599-CP-1-96-1-SE-C31
11. *The street and homeless marginalized youth: A comparative feasibility study on problems and coping strategies.* (1997). EU Youth for Europe Programme (Action E. II Youth Research)
12. *Έκθεση Απολογισμός της Επιστημονικής Επιτροπής, Εθνικό Παρατηρητήριο για τα Δικαιώματα του Παιδιού* (2002). ΥΠΕΠΘ.
13. *Έκθεση, προς την Ομάδα Εργασίας, Εγκληματικότητα και Θυματοποίηση των Νέων.* (2002). Υπ. Δημόσιας Τάξης και ΥΠΕΠΘ.
14. *Έκθεση Απολογισμός της Επιστημονικής Επιτροπής, Πρόγραμμα 5.3.*, (2003). ΚΕΘΙ

ΣΥΝΕΔΡΙΑ – ΣΥΜΠΟΣΙΑ (Διακεκριμένη Ομιλήτρια, Κύρια Ομιλήτρια, Προσκεκλημένη Ομιλήτρια)

1. *Άσκηση στην Προσοχή: Ένας σημαντικός θεραπευτικός παράγοντας για Ενήλικες και Παιδιά*. Annual Conference, European Association of Behaviour Therapy. Σπέτσες, 1976 (Invited speaker).
2. *Η θεραπεία Συμπεριφοράς Σήμερα: Μια κριτική Προσέγγιση*. Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Νευροψυχιατρικής, Θεσσαλονίκη, 1977 (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
3. *Μετανάστευση και Παράδοση*. Συνέδριο του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων, Αθήνα, 1978 (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
4. *Επιδημιολογική Έρευνα των Περιστατικών Συμπεριφορικής Θεραπείας στη Θεσσαλονίκη*. Συνάντηση της Ελληνικής Εταιρείας για την Έρευνα Θεραπείας Συμπεριφοράς, Αθήνα, 1978 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
5. *Research about Mental Health in East Mediterranean. A review*. International Congress, International Association for child Psychiatry and Allied Professions, Melbourne, Australia, 1978 (Invited speaker).
6. *The acquisition of anxiety reducing skills: A cognitive therapeutic method of self-control*. Annual Conference, European Association of Behaviour Therapy, Vienna, 1978 (Invited speaker).
7. *Home and school environment as the main areas of intervention in child behaviour therapy*". Annual Conference, European Association of Behaviour Therapy, Vienna, 1978 (Invited speaker).
8. *The official Torturer: Learning Mechanisms involved*. Conference, Amnesty International, Geneva, 1979 (Key-note speaker).
9. *Parental authority of child care*. Meeting of the Greek Society of Genetics, Αθήνα, 1979 (Invited speaker).
10. *A Mental Health Program for Training Psychologists and Allied Professions*. International Conference. International Committee on Occupational Mental Health (ICOMH), Αθήνα, 1980 (Invited speaker).
11. *Βασανισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα*. Ελληνικό Τμήμα, Διεθνής Αμνηστία, Αθήνα, 1980 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
12. *Psycho-social problems of Greek Cypriot refugees*. National Symposium. Cypriot Society of Social Research, Nicosia, Κύπρος, 1982, (Key-note speaker).
13. *Μπορεί ο οποιοσδήποτε να γίνει βασανιστής*; Ετήσιο Συνέδριο του Συλλόγου Ελλήνων Ψυχολόγων, Αθήνα, 1982 (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
14. *Your neighbour's son: He too can be a torturer*. National Meeting of the Swiss. Medical group, Amnesty International, Vienna, 1983 (Key-note speaker).
15. *Η ψυχολογία της αναμονής, ή η αναμονή της Ψυχολογίας*, Ημερίδα με θέμα: Σύγχρονες Τάσεις της ψυχιατρικής στην Ελλάδα, Θεσσαλονίκη, 1983 (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
16. *Οι ψυχολογικές επιπτώσεις από τους Σεισμούς*, Ημερίδα με θέμα: Ανθρώπινος χώρος και σεισμός, Θεσσαλονίκη, 1983.
17. *Κοινωνικά και Ψυχολογικά Προβλήματα των Παιδιών Μεταναστών*. Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Κοινωνιολόγων, Αθήνα, 1984 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
18. *Οι κοινωνικές επιστήμες στα Πανεπιστήμια, Η εκπαίδευση σήμερα: Προβλήματα και προοπτικές*, Αθήνα, 1984 (Προσκεκλημένη συμμετοχή σε συζήτηση).
19. *Changing roles of women migrants*. International Symposium of Mediterranean Women, Δελφοί, Greece, 1984 (Invited speaker).
20. *International Issues in Career Counselling*. National Convention, American Association Career Counselling and Development, Los Angeles, 1986 (Invited speaker).
21. *Migrant problems*. Greek-Australian Conference, Melbourne 1987, (Invited speaker).
22. *Μορφές κοινωνικού εξαναγκασμού. Μορφές ατομικής προσαρμοστικής εκτροπής. Επιπτώσεις πάνω στην υγεία των ατόμων και του κοινωνικού συνόλου*, Μετεκπαιδευτικό Δήμερο με Θέμα «Κοινωνικοί Ρυθμιστές της ατομικής υγείας», Ελληνική Ιατρική Εταιρεία Μελέτης Ψυχοσωματικών Προβλημάτων, Αθήνα, 1988 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).

23. *Εκπαίδευση και η εργασία της γυναίκας*, Σύνδεσμος Επιστημόνων Γυναικών Θεσσαλονίκης, 1998.
24. *Is the official torturer personally aggressive?*. 12th Annual Scientific Meeting. International Society of Political Psychology, Tel Aviv, 1989 (Invited speaker).
25. *Psychology of Torture*, 15th Kongress fur Angewandte Psychologie. Bernfsverband Deutscher Psychologen. Munchen, 1989 (Key-note speaker).
26. *New approaches in behavioral and cognitive psychotherapy*, 2nd Πανελλήνιο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Ψυχολογικής Έρευνας, Ρέθυμνο, Κρήτη, 1990 (Προσκεκλημένη-Οργανώτρια Ομάδας Εργασίας).
27. *Selection and Training of the Torturer*, International Symposium on Torture. Hamburger Institut fur Sozialforschung. Hamburg, 1990 (Key-note speaker).
28. *Έρευνες στη Β. Ελλάδα για μετανάστευση και παλιννόστηση*, Επιμορφωτικό Πρόγραμμα κοινωνικών Λειτουργιών, Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού, Υπουργείο Πολιτισμού, Θεσσαλονίκη, 1990 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
29. *Κλινική Έρευνα και Πρακτική*, Διεπιστημονικό συμπόσιο στα μεθοδολογικά προβλήματα της ψυχολογικής έρευνας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 1991 (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
30. *Συγκεραστικά Μοντέλα Ψυχοθεραπείας*, 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ψυχολογική Έρευνα, Αθήνα, 1991 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
31. *Συμβουλευτική και προβλήματα Εφήβων: Μια διαπολιτισμική έρευνα σε 17 χώρες*, 3^ο Πανελλήνιο Συνέδριο για την Ψυχολογική Έρευνα, Αθήνα, 1991 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
32. *Early childhood development: Its significance in behavioral and cognitive psychotherapy*, International Symposium on Developmental Psychology, Ρέθυμνο, Κρήτη, 1991 (Key-note speaker).
33. *Η Ελληνική Τριτοβάθμια Εκπαίδευση και η λειτουργία Κέντρων Πληροφόρησης –Συμβουλευτικής. Εμπειρίες και ανάγκες των Ελληνικών πανεπιστημίων*. Διεθνές συμπόσιο με θέμα "Κέντρα πληροφόρησης –συμβουλευτικής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση", Συμπόσιο με διεθνή συμμετοχή, Θεσσαλονίκη, 1991, (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
34. *Social and political conditions: Conversion of normal people into perpetrators and bystanders*, Medical Foundation for the Care of Victims of Torture, London, 1992, (Invited speaker).
35. *The Process of turning a Normal Civilian into a Torturer*, International Seminar, Athens, 1992, Medical Centre for the Rehabilitation of Torture Victims (Invited speaker).
36. *Η δημιουργία οργάνων καταπίεσης και βίας: Η προδιάθεση είναι αρκετή;* 4^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογίας. Αθήνα, 1992 (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
37. *Abusing behavior modification techniques: The case of the perpetrator*, 24th Congress, European Association of Behavior Cognitive Therapy, Κέρκυρα, 1994, (Key-note speaker).
38. *Ισότητα Ευκαιριών στο Σχολείο: Προϋπόθεση για μια δημοκρατική Κοινωνία*. Συνέδριο Εκπαίδευση και Ισότητα Ευκαιριών, Αθήνα, 1994 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
39. *Θεραπευτικές κοινότητες παρέμβασης ως προγράμματα πρόληψης*, Παγκύπρια Ημερίδα για τα ναρκωτικά, Λεμεσός, 1994 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
40. *Σύγχρονοι προβληματισμοί και προοπτικές στην κλινική Ψυχολογία*. Συνέδριο με θέμα «Η Ψυχολογία στην Ελλάδα Σήμερα», Αθήνα, 1994, (Διακεκριμένη Ομιλήτρια)
41. *Η προβληματική των Μ.Μ.Ε.: Αίτιο ή αποτέλεσμα*, Συνέδριο με θέμα «Η Ψυχολογία στην Ελλάδα Σήμερα», Αθήνα, 1994, (Διακεκριμένη Ομιλήτρια).
42. *To AIDS ως μορφή κοινωνικού ρατσισμού*, Πανευρωπαϊκή Εβδομάδα αντιρατσιστικής δράσης, Θεσσαλονίκη, 1995 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
43. *Working School*, Europe against drug abuse. 2nd European Conference on Rehabilitation and Drug Abuse, Θεσσαλονίκη, 1995, (Key-note speaker).
44. *Processes of personal and social coping in moving and non-moving minorities*. IV European Congress of Psychology. Αθήνα, Ιούλιος 2 7,1995 (Key-note speaker).
45. *Η ψυχολογική άποψη*. 11^ο Μετεκπαιδευτικό Διήμερο: Συμβολή των ανθρωπιστικών επιστημών στην περιθάλψη Ουμανισμός-Εθελοντισμός-Κράτος Πρόνοιας, Αθήνα, 1996 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).

46. *Ομάδες αυτοβοήθειας με αλβανούς πρόσφυγες-Πλαίσιο αναφοράς και ευρύτητα σε σχέση με την διαδικασία ενίσχυσης του κοινωνικού αποκλεισμού.* 6ο Επιστημονικό Συνέδριο, Κοινωνικές Ανισότητες & Κοινωνικός Αποκλεισμός, Θεσσαλονίκη, 1996 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
47. *Κρίση της πολιτικής ή κρίση των πολιτικών κομμάτων.* Συμπόσιο, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 1997 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
48. *Ναρκοτικά: Επιλογή ή καταναγκασμός; Φυγή ή αδιέξοδος;*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκη, 1997(Προσκεκλημένη ομιλήτρια).
49. *Στρες, οφειλόμενο σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και οι συνέπειες του.* Διεθνές Συνέδριο, Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων και Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, 1997 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
50. *Πολιτισμός-Εκπαίδευση-Περιφερειακή Ανάπτυξη: Αξιολόγηση του προγράμματος "Μελίνα".* Συνέδριο με θέμα «Οι νέοι εκφοράζονται και δημιουργούν». Οι φίλοι του Ιδρύματος "Μελίνα Μερκούρη", Θεσσαλονίκη, 1997 (Προσκεκλημένοι Ομιλήτρια).
51. *Η χρησιμότητα των κέντρων πληροφόρησης-Συμβουλευτικής στα ΑΕΙ.* 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Αθήνα, 1997 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
52. *Παιδιά που ζουν ή εργάζονται στο δρόμο. Παιδιά προσφύγων και περιθωριακών πληθυσμών.* Επιστημονική Διημερίδα με θέμα «Βαλκάνια και Ψυχική Υγεία», Θεσσαλονίκη, 1997(Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
53. *Από την πλευρά των κοριτσιών: Τι άλλαξε,* Ημερίδα της Γυναίκας, Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 1997 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
54. *Τέχνη και διαπολιτισμική εκπαίδευση.* Σεμινάριο με θέμα «Τέχνη και διαπολιτισμική εκπαίδευση & Επιθετικότητα και αντικοινωνική συμπεριφορά των μαθητών». Θεσσαλονίκη, 1998. (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια)
55. *Βασικά Εγχειρίδια Ψυχολογικής Γνώσης.* Ημερίδα Κλινικής Ψυχολογίας, ΣΕΨ, ΕΛΨΕ, ΠΕΝΟΨΥ, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ, Αθήνα, 1998,. (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
56. *Η επαγγελματική κατάσταση και οι ανάγκες των στελεχών σε προγράμματα απεξάρτησης στην Ελλάδα.* Επιστημονικό Συμπόσιο για τα 15 χρόνια της 10άκης με θέμα "15 Χρόνια Προγράμματα Απεξάρτησης στην Ελλάδα", ΙΘΑΚΗ-ΚΕΘΕΑ. Θεσσαλονίκη, 1998. (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
57. *Η ψυχοθεραπεία στην Κούβα: Ένα ψυχοκοινωνικό μοντέλο αποκατάστασης.* Ελληνική Εταιρεία Έρευνας της Συμπεριφοράς, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 1999 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
58. *Τα παιδιά των φαναριών... τα παιδιά του δρόμου.* Εκδήλωση-Συζήτηση στα πλαίσια της Μέρας της Γυναίκας, Ένωση Γυναικών Ελλάδας (Παράρτημα Θεσσαλονίκης), Θεσσαλονίκη, 1999 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
59. *Σύνδρομο Εργασιακής Εξουθένωσης: Ένα συνηθισμένο σύνδρομο αχώμη και στους αστυνομικούς βασανιστές της δικτατορικής Βραζιλίας.* VII Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Λευκωσία (1999) (Κύρια Ομιλήτρια).
60. *Πώς αντιμετωπίζουν οι στρατευμένοι την περίοδο της θητείας τους.* Πανευρωπαϊκό Συνέδριο Νεολαίας με θέμα "Οι νέοι αντιμετωπίζουν το 2000", Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Θεσσαλονίκη, 1999 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
61. *Εκπαίδευση στη Γνωσιακή ή Γνωστική-Συμπεριφορική Ψυχοθεραπεία.* Συμμετοχή στο 3ο Στρογγυλό Τραπέζι με τίτλο: "Βασική δομή της εκπαίδευσης και συνεχιζόμενη εκπαίδευσης στη Γ/Σ Ψυχοθεραπεία: Κριτήρια, Αρχές, Περιορισμοί, Πλαίσια, Ελληνική Εταιρεία Έρευνας της Συμπεριφοράς και Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής, Αθήνα, 1999 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
62. *Η Ψυχολογία σήμερα.* Επιστημονική Ημερίδα με τίτλο: «Όταν ένα διδακτορικό γίνεται αφορμή εκπαίδευσης προς την επιβλέπουσα καθηγήτρια». Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας, Τομέας Ψυχολογίας, Ιωάννινα, 1999 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
63. *Ψυχική Υγεία στη Κούβα: Ένα ενδιαφέρον μοντέλο: Πρόληψης και Αντιμετώπισης,* 3η Πανελλήνια Επιστημονική Συνάντηση με θέμα «Συστημική Προσέγγιση, Οικογενειακή Θεραπεία στην Ελλάδα Σήμερα Στίξεις...», Κέντρο Ψυχικής Υγείας, Δυτικού Τομέα Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, (2000). (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).

64. *Η ταυτότητα των οργάνων βίας-Το παράδειγμα της Βραζιλίας*. Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Βασανιστήρια και Δημοκρατία», Ιατρικό Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, Αθήνα, 2000 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
65. *Η αξιολόγηση υπηρεσιών ψυχικής υγείας: Το ερώτημα της αξιοπιστίας*. Μετεκπαιδευτικό Διήμερο της Ελληνικής Ιατρικής Εταιρείας Μελέτης Ψυχοσωματικών Προβλημάτων, 2000 (Κύρια ομιλήτρια).
66. *Η βία στον Αθλητισμό*, 1^ο Επικοινωνιακό εργαστήριο, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη, 2000 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
67. *Τα οράματα του νέου ανθρώπου*, Ημερίδα με θέμα: Τα οράματα του νέου Ανθρώπου, Ελληνογαλλική Σχολή, Καλαμαρί, Θεσσαλονίκη, 2001 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
68. *Εφαρμογή της Δυναμικής Ομάδας σε Οργανισμούς Υγείας*, Εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Γενικού Περιφερειακού Αντικαρκινικού Νοσοκομείου Πειραιά «Μεταξά», Πειραιάς, 2001 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
69. *Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στην πολυπολιτισμική κοινωνία του 2000*. 8^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Αλεξανδρούπολη, 2001 (Κύρια Ομιλήτρια).
70. *Η προσωπικότητα και το έργο της Αικ. Στριφτού-Κριαρά*. Σύλλογος Ελλήνων Ψυχολόγων, Αθήνα, 2001 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
71. *Ο Ρόλος της Ψυχολογίας στην προαγωγή της ψυχικής υγείας*. Εκδήλωση στα πλαίσια του εορτασμού του 2001 ως Έτους Ψυχικής Υγείας, Αθήνα, 2001. (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
72. *Ψυχολογία – Μετατραυματικό στρες*. Ελληνική Ιατρική Εταιρεία Μελέτης Ψυχοσωματικών Προβλημάτων, Αθήνα, 2001 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
73. *Συμβουλευτική κακοποιημένων γυναικών*. Πανελλήνιο Συνέδριο «Η ελληνική οικογένεια» του Τμήματος Ψυχολογίας, Κέντρο για τη μελέτη της οικογένειας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα, 2002. (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
74. *Issues about torture: The case of perpetrators of torture*, Research Conference, COSCA/University of Aberdeen Dundee, Dundee, UK. 2002 (Key-note speaker).
75. *Ιατρικές οργανώσεις: Ο Εθελοντής έφηβος*. Διημερίδα με θέμα « Η συμβολή της κλινικής ψυχολογίας στην ψυχοκοινωνική Ανάπτυξη παιδιών και εφήβων», Ελληνική Ψυχολογική Εταιρεία-Κλάδος Κλινικής Ψυχολογίας & Παιδαγωγικά Τμήματα Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βόλος, 2002 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
76. *Εργασιακή εξοθένωση στους χώρους υγείας*. Διημερίδα με θέμα «Σύγχρονες εφαρμογές γνωστικών συμπεριφορικών θεραπειών: Στην υγεία, στην εκπαίδευση, σε ειδικές ομάδες. Ελληνική Εταιρεία Έρευνας της Συμπεριφοράς-Παράρτημα Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη, 2002 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια).
77. *Μετατραυματική Διαταραχή Άγχους: Προληπτικές παρεμβάσεις*. Ημερίδα με θέμα: Ψυχολογικές Επιπτώσεις Σεισμών και άλλων φυσικών καταστροφών. Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής & Ελληνική Έταιρεία Έρευνας της Συμπεριφοράς, Αθήνα, 2003 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια)
78. *Η Βία στην Οικογένεια*. Σεμινάριο Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Γέργερη, Κρήτη, 2003 (Προσκεκλημένη Ομιλήτρια)

ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΟΣΙΑ

1. Συντονίστρια ομάδων εργασίας, International Conference, International Round Table for the Advancement of Counselling, (IRTAC), Wurzburg, 1976
2. Συντονίστρια ομάδων εργασίας και σύμβουλος ομάδων εργασίας, International Conference on Youth Counselling, International Round Table for the Advancement of Counselling, (IRTAC), Oslo, Norway, 1978

3. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής, International Conference, International Round Table for the Advancement of Counselling, (IRTAC), Θεσσαλονίκη, 1980
4. Σύμβουλος ομάδων εργασίας, International Round Table for the Advancement of Counselling (IRTAC), on "Career Guidance in Higher Education". Cambridge, England, 1981
5. Σύμβουλος, Reunion Internationale d'Evaluation du Projet d'Etude Interdisciplinaire des Iles Mineures de la Mediterranee. Devison des Etablissements Humaines ed de l' Environnement Socio-Culturel, UNESCO.Taormine, Italie, 1981
6. Συντονίστρια ομάδων εργασίας, International Conference of International Round Table for the Advancement of Counselling, (IRTAC), Lausanne, 1982
7. Σύμβουλος. International Colloquium on "How to Combat Torture", Comite Suisse contre la Torture, Geneve, 1983
8. Συντονίστρια ομάδων εργασίας. International Conference on Youth Counselling, International Round Table for the Advancement of Counselling,(IRTAC), Aarhus, Denmark, 1984
9. Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής, Συνέδριο με θέμα "Η Ισότητα των δύο φύλων στην Εκπαίδευση". Συμβούλιο για την Ισότητα των δύο φύλων, Θεσσαλονίκη, 1985
10. Πρόεδρος τραπεζιού με θέμα: Ο θεσμός «Συμβουλευτική –Προσανατολισμός» στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα», 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Συμβουλευτικής Προσανατολισμού, Αθήνα, 1988
11. Πρόεδρος, Στρογγυλό Τραπέζι για τα θύματα των βασανιστηρίων, VIII Παγκόσμιο Συνέδριο Ψυχιατρικής, Αθήνα, 1989
12. Συντονίστρια ομάδων εργασίας, International Round Table for the Advancement of Counselling (IRTAC). Helsinki, Finland, 1989
13. Αντιπρόεδρος της Οργανωτικής επιτροπής για το 13^ο Παγκόσμιο Συνέδριο των θεραπευτικών Κοινοτήτων, Συντονίστρια 4 ομάδων εργασίας, 13th World Conference of Therapeutic Communities, Αθήνα, 1990
14. Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής, 4ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Ψυχολογίας, 1992
15. Συντονίστρια στο Στρογγυλό τραπέζι «Κλινική Ψυχολογία», Συνέδριο «Η ψυχολογία στην Ελλάδα Σήμερα», Τμήμα Ψυχολογίας Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, 1994
16. Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής, Europe against drug abuse. 2nd European Conference on Rehabilitation and Drug Abuse, 1995
17. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου "Balkan Conference on Torture and other Abuse", Θεσσαλονίκη, 1995
18. Προσφώνηση στην Εκδήλωση προς τιμήν του ομότιμου Καθηγητή Λάμπρου Βασ. Χουσιάδα, Τμήμα Ψυχολογίας, Φιλοσοφική Σχολή, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη, 1996
19. Συντονίστρια στην Ομάδα με θέμα: Σχεδίαση και παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού στο χώρο της Πολιτισμικής Αγωγής, Πανευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη με θέμα: Πολιτισμική Αγωγή στην Ευρώπη, Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Πρόγραμμα Μελίνα, The University of Warwick, European League of Institutes of the Arts, Θεσσαλονίκη, 1997
20. Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής, 1^ο Ευρωπαϊκού Συνεδρίου για την Ψυχοθεραπεία, με θέμα: Η ψυχοθεραπεία στην Ευρώπη: Τάσεις και Πρακτικές, Αθήνα, 1997
21. Πρόεδρος στη Plenary session, 1^ο Ευρωπαϊκού Συνεδρίου για την Ψυχοθεραπεία, με θέμα: Η ψυχοθεραπεία στην Ευρώπη: Τάσεις και Πρακτικές, Αθήνα, 1997
22. Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής, International Computer Music Conference, Thessaloniki, 1997
23. Συντονίστρια στη Διημερίδα με Θέμα «Διαφοροποίηση των επαγγελματικών επιλογών των γυναικών», πολιτικές παρεμβάσεις –μέσα-καλές πρακτικές», Αθήνα, 1998
24. Πρόεδρος στη 2^η Ημέρα του Συνεδρίου (Ενταξη της ισότητας σε όλες τις πολιτικές) με θέμα « Στρατηγικές για την ισότητα των φύλων», Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας, Αθήνα, 2000
25. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του 31^{ου} Διεθνούς Συνεδρίου της International Association For Counselling, Θεσσαλονίκη, 2000

26. Συντονίστρια, Η οπτική του φύλου στις υπηρεσίες συμβουλευτικής, Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας, Ημερίδα, Θεσσαλονίκη, 2001
27. Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής του VIII Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Συμβουλευτικής (E.A.C.), 2001
28. Πρόεδρος και Οργανώτρια στη Πανελλήνια συνάντηση εργασίας για την έρευνα στην Κλινική Ψυχολογία και Ψυχοθεραπεία, 8^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Αλεξανδρούπολη: ΕΛΨΕ, Σχολή Επιστημών της Αγωγής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, 2001
29. Συντονίστρια στην Ημερίδα με θέμα: Πρόληψη σε θέματα ψυχικής υγείας Νέων: Συμβουλευτικές Υπηρεσίες για φοιτητές, Αθήνα, 2001
30. Πρόεδρος στην Ημερίδα με θέμα «Νέες Τάσεις στη Γνωσιακή-Συμπεριφοριστική Ψυχοθεραπεία, Ελληνική Εταιρεία Έρευνας της Συμπεριφοράς, Αθήνα, 2002
31. Πρόεδρος-Οργανωτής, στο Συμπόσιο Κλάδου Πολιτικής Ψυχολογίας, με θέμα: Πολιτική Ψυχολογία: Γιατί; 9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Ρόδος, 2003
32. Πρόεδρος στη θεματική συνεδρία με τίτλο «Ψυχομετρικές Δοκιμασίες 5» 9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας, Ρόδος, 2003
33. Πρόεδρος Οργανωτικής Επιτροπής στην Ημερίδα με θέμα: Ψυχολογικές Επιπτώσεις Σεισμών και άλλων φυσικών καταστροφών. Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής & Ελληνική Έταιρεία Έρευνας της Συμπεριφοράς, Αθήνα, 2003
34. Μέλος Τιμητικής Οργανωτικής Επιτροπής, στην Ημερίδα με θέμα: Ποιότητα της εκπαίδευσης και Σχολείο για όλους; Εθνικό Ίδρυμα Έρευνών, Αθήνα, 2003
35. Διάφορα:

"Προσκεκλημένη ομιλήτρια σε διάφορες εκδηλώσεις που οργανώθηκαν από : Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής, Αθήνα, 1975· Το Πειραματικό Σχολείο, Θεσσαλονίκη, 1977· The Society of Greek Civilization and Education, "Μωραΐτης", Αθήνα, 1977· Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών, Θεσσαλονίκη 1978· Σύλλογος Μαθητών, Σέρρες, 1978· Σύλλογος Γυναικών, Καβάλα, 1979· Εταιρεία Νέων Επιστημών, Κομοτηνή, 1979· Η Οργάνωση για την Κακοποίηση του Παιδιού, Καβάλα, 1979· Σύλλογο Σπαστικών Παιδιών, Θεσσαλονίκη, 1980· Ο σύλλογος Γυναικών Θεσσαλονίκης, 1980· Πολιτιστικό Σύλλογο, Καβάλα, 1981· The Greek Society of Criminology, Αθήνα, 1982· The Greek Society of Social Sciences, Αθήνα, 1983· The Italian Institute, Θεσσαλονίκη, 1983· The French Institute, Θεσσαλονίκη, 1983· The Cultural Association, Κιλκίς, 1983· Pierce College, Αθήνα, 1982· Σύλλογος Γονέων Κοζάνης, 1982· Γερμανικό Ινστιτούτο Goethe Αθηνών, 1984· The Goethe Institute, Αθήνα, 1984· Η Διεθνής Αμνηστία Θεσσαλονίκης 1984· Δημοκρατική Ενότητα, 1984· Δημάρχους Αθηνών και Θεσσαλονίκης 1984· 1986. «Τέχνη» Μακεδονική Καλλιτεχνική Εταιρεία, 1986· Κριτική Επιτροπή ΦΕΚ για το Περιβάλλον, 1987· Πανεπιστημιακά Νέα, 1987· Κοινοβουλευτική ομάδα ΠΑΣΟΚ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 1989· Ενιαίος Σύλλογος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού, ΑΠΘ, 1994· Τμήμα Ψυχολογίας & Ιατρικό Κέντρο Αποκατάστασης Θυμάτων Βασανιστηρίων Αθηνών, Κρήτη 1995· Σχολή Γονέων Κατερίνης, Κατερίνη 1999· Οργάνωση Διημερίδας της Ελληνικής Εταιρείας Έρευνας της Συμπεριφοράς & Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής, Αθήνα, 1999, Εισηγήτρια στην εκδήλωση του Δήμου Γαλατσίου, Πνευματικό Κέντρο, Σύλλογος Φυλακισθέντων-Εξορισθέντων (1967-1974) Κίνηση Πολιτών Γαλάτσι, 2003, Οργάνωση Ημερίδας της Ελληνικής Εταιρείας Έρευνας της Συμπεριφοράς & Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας, Αθήνα, 2003

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ-ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ-ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

1. Αλεκτορίδης, Π., Κιοσέογλου, Γρ., & Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (Απρίλιος, 2002). Παραγοντική Ανάλυση του MBI, *Περίληψεις 17^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχιατρικής, Χαλκιδική.*

2. Διαμαντίδου, Κ., & Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (2002, Οκτώβριος). Διαχείριση συγκρούσεων στην οικογένεια: Δύο ψυχοθεραπευτικά μοντέλα σε άτομα που πάσχουν από άσθμα. Αναρτημένη εργασία που παρουσιάστηκε στο Πανελλήνιο Συνέδριο «Η ελληνική οικογένεια» του Τμήματος Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας, Κέντρο για τη μελέτη της οικογένειας, Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.
3. Διαμαντίδου, Κ. Δασκαλοπούλου-Βλαχογιάννη, Ε., Χαρίτου-Φατούρου, Μ. & Χριστάκη, Π. (2001). Ψυχοθεραπευτικές παρεμβάσεις βραχείας ομαδικής μορφής σε ασθενείς με βρογχικό άσθμα. *Ελληνική Ιατρική*, 67(4), 27.
4. Haritos-Fatouros, M. (August, 1998). Zum Fesundheitsstatus von jungen personen in der europoaischen Union. *DJI Bulletin*, 44, Munchen.
5. Haritos-Fatouros, M. Huggins, M. & Zimbardo, Ph. (Ιούλιος, 2003). *The Process of Becoming a Torturer and Killer*. 26th Annual Scientific Meeting, International Society of Political Psychology, Boston, USA.
6. Κιοσσέογλου, Γ., Αλεξόπουλος, Δ., Σακκά, Δ., & Χαρίτου-Φατούρου, Μ. (1999). Η παραγοντική δομή του WISC-R για την ηλικία των 6-11 χρονών στην Ελλάδα. *Πρακτικά (Book of Abstracts) 5ου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Ψυχολογικής Εκτίμησης*, 25-29 Αυγούστου, Πανεπιστήμιο Πατρών.
7. Χαρίτου-Φατούρου, Μ., & Διαμαντίδου, Κ. (Σεπτέμβριος, 1997). Βραχεία Ομαδική θεραπεία σε άτομα που πάσχουν από βρογχικό άσθμα. Ανακοίνωση στο 1^ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο για την Ψυχοθεραπεία, με θέμα: *Η ψυχοθεραπεία στην Ευρώπη: Τάσεις και Πρακτικές*, Αθήνα.
8. Χαρίτου-Φατούρου, Μ., Ψυλλιά Α., & Μάρη, Ε. (2001). Πληθυσμοί σε κρίση: Ο σεισμός της Αττικής. *Περίληψεις 8^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής Έρευνας*, Αλεξανδρούπολη: ΕΛΨΕ, Σχολή Επιστημών της Αγωγής, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο.
9. Χαρίτου-Φατούρου, Μ. Αλεξόπουλος, Δ. Πέγιου Α. & Κιοσσέογλου, Γ. (1999). Παράγοντες που συνεισφέρουν στην διαφοροποίηση του IQ. *Πρακτικά (Book of Abstracts) 5ου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Ψυχολογικής Εκτίμησης*, 25-29 Αυγούστου, Πανεπιστήμιο Πατρών.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΕΣ

1. Ε. Δημητροπούλου, Παιδαγωγική Ψυχολογία, Θεσ/νίκη 1981, Οικονομικός, (19 Νοεμβρίου, 1981).
2. Cole, M., & Cole, S. R. (2001), Από τη διατροφή στο φάσμα: Συμβουλές για τα δύο κρισιμα πρώτα χρόνια στην ανάπτυξη του παιδιού, στο Cole, M., & Cole, S. R. (2001). Η ανάπτυξη των παιδιών. Η αρχή της ζωής: εγκυμοσύνη, τοκετός, βρεφική ηλικία (Μτφ Μ. Σόλμαν) (Επιμ. Έκιδ. Ζαΐρα Παπαληγούρα, Π. Βορριά). Αθήνα: Δαρδανός. (Το άλλο Βήμα, Κυριακή 3 Φεβρουαρίου, 2002, σ.17).

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ & ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΣΤΑ ΜΜΕ

1. Τεράστιο Άλμα η δημοτική και η υποχρεωτική εκπαίδευσης (2-3 Οκτωβρίου, 1977), Καθημερινή.
2. Δύσκολη η πορεία της γυναίκας ως την τήβεννο (9 Μαρτίου, 1980) Το Βήμα της Κυριακής.
3. Ένα πρόσωπο στο Επτάήμερο (15 Απριλίου, 1980). Μεσημβρινή.
4. Η Οικογένεια: Να γίνει θεσμός ελευθερίας (27 Σεπτεμβρίου, 1979). ΤΑ ΝΕΑ.
5. Δύο δράματα(31 Αυγούστου, 1981), ΤΑ ΝΕΑ.
6. Μ Χαρίτου-Φατούρου, (20 Σεπτεμβρίου, 1981), Δημοσκοπήσεις κι επηρεασμός των εκλογών, Βήμα.
7. Βασανιστής μπορεί να είναι και ο γείτονας σου (18 Νοεμβρίου,1981), Εγνατία.
8. Δυνατή η θεραπεία της συμπεριφοράς των νεαρών ατόμων (5 Φεβρουαρίου, 1982), Μακεδονία.
9. «Μια συζήτηση, μια ταινία. Πως δημιουργείται ένας βασανιστής, (13 Μαρτίου, 1982). Μεσημβρινή.
10. Κάθε άνθρωπος μπορεί να γίνει βασανιστής, (30 Μαρτίου, 1982)Θεσσαλονίκη.
11. Γράμματα στο χρόνο (5 Απριλίου, 1982), Χρόνος.
12. Το «Μουντιάλ» αποπροσανατολίζει (5 Ιουλίου, 1982), ΤΑ ΝΕΑ
13. Καθηγητές και ΕΔΤ χαιρετίζουν τη σύνοδο για τον αφοπλισμό (8 Ιουνίου, 1982), Θεσσαλονίκη.
14. Η εγκληματικότητα των νέων (27 Ιουλίου, 1982). Μακεδονία.
15. Η παθητικότητα των προσφύγων(19 Δεκεμβρίου, 1982). Ο Κήρυκας.
16. Επιθετικότητα και ανταγωνισμός στο σύγχρονο ποδόσφαιρο (83-83), ΠΑΕ ΑΡΗΣ.
17. Γιατί αυτοκτονούν οι νέοι (1 Ιανουαρίου, 1983), Μεσημβρινή.
18. Κατάπτυστο κοινωνικό φαινόμενο η ποινή του θανάτου (9 Ιανουαρίου, 1983) Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία.
19. Τα παιδιά θύματα των βιαστών και της σιωπής της κοινής γνώμης, (14 Ιουνίου, 1983), Θεσσαλονίκη.
20. Η ερώτηση της Ημέρας (31 Μαρτίου, 1987). ΤΑ ΝΕΑ.
21. Μ. Χαρίτου-Φατούρου (2 Νοεμβρίου, 1987), Ριζοσπάστης.
22. Η ερώτηση της Ημέρας (9 Ιανουαρίου, 1988). ΤΑ ΝΕΑ.
23. Η TV προβάλλει το πρότυπο του «Ράμπο» για τα αγόρια και της νοικοκυράς για τα κορίτσια (19 Οκτωβρίου, 1993), ΤΑ ΝΕΑ.
24. Άκρως ανησυχητικό κοινωνικό φαινόμενο (31 Δεκεμβρίου, 1993), Θεσσαλονίκη.
25. Όχι βία στα παιδικά μάτια, (27 Ιανουαρίου, 1994). Θεσσαλονίκη.
26. Μ. Χαρίτου-Φατούρου (30, Ιανουαρίου, 1994), Ο λόγος για τον Σατανισμό, Το Βήμα.
27. Μ. Χαρίτου-Φατούρου(16 Μαΐου, 1995) Η φωνή των μαθητών, Το Βήμα.
28. Μ. Χαρίτου-Φατούρου (27 Αυγούστου, 1995) Η δωρεάν αμάθεια, Το Βήμα.
29. Μ. Χαρίτου-Φατούρου (11 Φεβρουαρίου, 1996)Οι επαγγελματικές άδειες των ψυχολόγων, Το Βήμα.
30. Μ. Χαρίτου-Φατούρου (29 Φεβρουαρίου, 1996). Η δωρεάν αμάθεια, Οικονομικός ταχυδρόμος.
31. Ο σατανάς έχει απαίτηση να φέρνεις ψυχές (15 Δεκεμβρίου, 1997), ΤΑ ΝΕΑ.
32. Μ. Χαρίτου-Φατούρου (14 Νοεμβρίου 1999)Ο ρατσισμός και η κορυφή του παγόβουνου, Το Βήμα.
33. Θάψαζαν τα θύματά τους (20 Απριλίου 2000), ΤΑ ΝΕΑ.
34. Μικρή Καμπότση η Ελλάδα (8 Μαΐου, 2000), Αγγελιοφόρος.
35. Παιδική πορνεία στην Ελλάδα (8 Μαΐου 2000), Ελευθερος.
36. Αλλού Ασία και εδώ... Βαλκάνια (8 Μαΐου 2000), Ελευθεροτυπία.
37. Η ερώτηση της ημέρας (22 Ιανουαρίου 2000). Μακεδονία.
38. Μαργωμένου, Μ. (22 Απρίλιος, 2001), Στο μυαλό του βασανιστή, Το Ψυχογράφημα ενός «κτήνους». ΒΗΜΑgazino, 50-57.
39. Το πρόσωπο του Σαββάτου (8 Σεπτεμβρίου, 2001). Έθνος.

40. 13 υποψήφιος για «Γυναίκα της Ευρώπης» (17 Νοεμβρίου, 2001). Ελευθεροτυπία.
41. Μ. Χαρίτου-Φατούρου, (27 Νοεμβρίου, 2001). Εκπαιδεύοντας το βασανιστή Η διδασκαλία της Φρίκης, Ελευθεροτυπία, 138, 8-9.
42. Μαγνησία: Έρευνα καταγράφει σιληρότητα απέναντι στο διαφορετικό (3 Μαρτίου, 2002) Η Θεσσαλία.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ

1. "Your neighbour's son" National Film Board of Canada, narrated and produced by Gwynne Dyer. Toronto: National Film Board of Canada, 1983.
2. Τα δικαιώματά σας με θέμα «Παιδικά παιχνίδια», 21.00-22.00 Υπ. Εκπομπής Μ. Τοπαρολάκη, ΕΤ3, 1995.
3. Ψυχολογικά (Επιστημονική Επιμέλεια: Φωτεινή Τσαλίκογλου), Σκηνοθεσία: Πένυ Παναγιωτοπούλου, Επιστημ. Σύμβουλος, Θ. Αλεξανδριδής NET. ΕΡΤ (1999).

REVIEWS

1. Allodi, F. (1998). Your neighbour's Son: A film review with a commentary on psychosocial processes in the making of a torturer. *Soc. Sci. Med.*, 26 (11), 1173-74. Αναφέρεται στο "Your neighbour's son" National Film Board of Canada, narrated and produced by Gwynne Dyer. Toronto: National Film Board of Canada, 1983.
2. Bamber, J (2002) Review of the book "Youth and Coping in Twelve Nations: Surveys of 18-20 year old young people , by J. Gibson-Cline (Ed.). London: Routledge", *Youth and Policy*, 14 (2), 98-100

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Fisher, V. (1996). Aussagekraft gegen moralische Sauberkeit? Methodische und ethische Probleme psychologischer Forschung über Folter. *Zeitschrift für Politische Psychologie*, Jg 4 (2), 163-173. Κριτική της εργασίας με τίτλο «The official Torturer: a Learning model of Obedience to an Authority of Violence». *Journal of Applied Social Psychology*, 18, 1107-1120, 1988 & και του Die Ausbildung des Folterers. In Reemtsma, J. P. (Hrsg.): Folter. Hamburg: Juniusm 73-90
2. Galanis, G.N. (1998). Krise der Politik oder Krise der politischen Parteien? Das Problem der politischen Teilnahme heute". Ergebnisse einer interdisziplinären Tagung. In R. Dollase, T. Kliche, & H. Mosers (1998). *Zeitschrift für Politische Psychologie (Organisationsentwicklung-Beiträge zur Weiterung gesellschaftlicher Spielräume*. Deutscher Psychologen Verlag GMBH.
3. Kraak, B. (1996). Was motiviert Folterer? Eine handlungstheoretische Analyse. *Zeitschrift für Politische Psychologie*, Jg 4 (2), 155-161. Αναφορά της εργασίας της με θέμα « Die Ausbildung des Folterers». In Reemtsma, J. P. (Hrsg.): Folter. Hamburg: Juniusm 73-90
4. Mando Dalianis-Karamatzakis (1994). Children in turmoil during the Greek Civil Was 1946-49: Today's adults. Stockholm: Karolinska Institutet, Department of Woman and Child Health, Child and Adolescent Psychiatric Unit, Stockholm Sweden, Department of Child and Adolescent Psychiatry University of Lund, Sweden. Citation of her work on The official Torturer: a Learning model of Obedience to an Authority of Violence. *Journal of Applied Social Psychology*, 18, 1107-1120, 1988.

5. Myers, D.G. (1990). Social Psychology (3rd Ed). NY:McGraw-Hill (p.215) Citation of her work on The official Torturer: a Learning model of Obedience to an Authority of Violence. Journal of Applied Social Psychology, 18, 1107-1120, 1988.
6. Lesko, W. A. et al. (1991). Readings in social psychology: General, classic and contemporary selections. Boston, MA: Allyn & Bacon. Περιλαμβάνεται στις σ. 225-248, η εργασία των J. T. Gibson & M. Haritos-Fatouros, The Education of a Torturer.
7. Π. Καζολέα-Ταβουλάρη (2002). Η ιστορία της Ψυχολογίας στην Ελλάδα (1880-1987). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Αναφορές στο έργο της Μ. Χαρίτου-Φατούρου γίνονται στις σελ. 13, 126, 195, 200, 202, 206, 207, 233, 234, 235, 250, 284, 297, 298.
8. Στο *British Library Inside* αναφέρεται το κεφάλαιο: *The Family and Family Therapy in Greece* Haritos-Fatouros, M. Hatzigeleki, S. SERIES ON INTERNATIONAL AND CROSS-CULTURAL PSYCHOLOGY International approaches to the family and family therapy: International Council of Psychologists , page(s) 43-56
9. Στο *British Library Inside* και στα *Cambridge Scientific Abstracts* αναφέρεται το κεφάλαιο: *Bureaucratizing Masculinities Among Brazilian Torturers and Murderers* Huggins, M. K. Haritos-Fatouros, M. RESEARCH ON MEN AND MASCULINITIES SERIES Masculinities and Violence 1998 VOL 10 , page(s) 29-54
10. Στα Cambridge Scientific Abstracts αναφέρεται το Tortured Consciousness: Brazilian Police Torturers' Secrets and Moralities about Violence, Huggins, Martha K, Haritos-Fatouros, Mika, American Sociological Association (ASA), 1995

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΣΤΟ CITATION INDEX Web of Science v4.3.1
---

1. Για το άρθρο της : THE OFFICIAL TORTURER - A LEARNING-MODEL FOR OBEDIENCE TO THE AUTHORITY OF VIOLENCE, JOURNAL OF APPLIED SOCIAL PSYCHOLOGY, 18 (13): 1107-1120 OCT 1988, αναφέρεται : Language: English Cited References: 20, Times Cited: 18
2. Για το άρθρο της: MENTAL-HEALTH TRAINING AND WORK PROGRAMS FOR PSYCHOLOGISTS AND ALLIED PROFESSIONS - AN INTERNATIONAL PERSPECTIVE, JOURNAL OF COMMUNITY PSYCHOLOGY, 13 (3): 318-322 1985, αναφέρεται: Language: English, Cited References: 28, Times Cited: 1
3. Για το άρθρο των GIBSON JT, HARITOSFATOUROS M, THE EDUCATION OF A TORTURER, PSYCHOLOGY TODAY, 20 (11): 50-& NOV 1986 αναφέρεται Cited References: 0, Times Cited: 13
4. Για το άρθρο των HARITOSFATOUROS M, DIKAIΟΥ M, COUNSELING MIGRANT PERSONS CONCERNING THEIR CHILDREN, INTERNATIONAL JOURNAL FOR THE ADVANCEMENT OF COUNSELLING , 9 (4): 301-318 1986, αναφέρεται Cited References: 55, Times Cited: 3
5. Για το άρθρο των HARITOSFATOUROS M, CHILD IL, TRANSCULTURAL SIMILARITY IN PERSONAL SIGNIFICANCE OF ESTHETIC INTERESTS, JOURNAL OF CROSS-CULTURAL PSYCHOLOGY, 8 (3): 285-298 1977, αναφέρεται Cited References: 11, Times Cited: 4
6. Για το άρθρο των DIKAIΟΥ M, SAKKA D, HARITOS FATOUROS M, MATERNAL ATTITUDES OF GREEK MIGRANT WOMEN, INTERNATIONAL MIGRATION, 25 (1): 73-86 MAR 1987, αναφέρεται: Cited References: 20, Times Cited: 5

Από την έρευνα στο Internet βρέθηκαν οι ακόλουθοι δικτυακοί τόποι όπου γίνεται αναφορά για το συγγραφικό έργο της κας. Χαρίτου-Φατούρου.

http://philippos.mpa.gr/gr/other/21_04/fatourou.html

http://philippos.mpa.gr/gr/other/21_apriliou/fatourou.html

<http://www.psy.gr/news/news0017.htm>

<http://www.kethi.gr/greek/kethi/infowome/infoodh.html>

<http://www.hri.org/E/2000/00-05-08.dir/keimena/greece/greece5.htm>

<http://www.innernet.gr/filesOfKnowl/article.asp?article=144>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το Πείραμα (II): Συμμόρφωση σε διαταγές

Πείραμα (II): Συμμόρφωση σε διαταγές...
Μέχρι πού μπορεί να φτάσει η υπακοή; Ο άνθρωπος θα συνεχίσει να υπακούει στις επιταγές της εξουσίας έστω και αν αυτές είναι αντίθετες με τις αξίες που έχει μάθει να σέβεται; Σ' αυτά τα ερωτήματα προσπάθησε να απαντήσει ο καθηγητής **Στάνλεϊ Μίλγκραμ** (Stanley Milgram, 1933-1984) με **τα πειράματά του** τις δεκαετίες του 1960 και του 1970 σε πανεπιστήμια της Αμερικής.

Στο πείραμα λαμβάνουν μέρος δύο άτομα: ο εκπαιδευτής και ο μαθητής. Ο πειραματιστής ενημερώνει τα δύο άτομα ότι σκοπός του πειράματος είναι η επίδραση της τιμωρίας στη μάθηση. Ο μαθητής οδηγείται σε ένα γειτονικό δωμάτιο, καθλώνεται σε μία καρέκλα με ένα ηλεκτρόδιο στον καρπό του χεριού του και του λένε πως πρέπει να μάθει μια σειρά από ζεύγη λέξεων που του υπαγορεύονται από τον εκπαιδευτή. Στη συνέχεια ο εκπαιδευτής αναφέρει την πρώτη λέξη ενός ζεύγους και ο μαθητής πρέπει να αναφέρει τη δεύτερη λέξη. Αν απαντήσει λάθος ο εκπαιδευτής πιέζοντας ένα μοχλό του προκαλεί μια ηλεκτρική εκκένωση. Κάθε φορά που ο μαθητής απαντά λάθος, ο εκπαιδευτής αυξάνει την ποσότητα του ηλεκτρισμού. Ο μαθητής κάθεται μπροστά σε ένα εντυπωσιακό όργανο που παράγει ηλεκτρισμό, αρχίζοντας από τα 15 βολτ και φτάνοντας μέχρι τα 450, σε τριάντα διαστήματα των 15 βολτ. Διαβάζει ακόμα και τις σχετικές ενδείξεις: “15 βολτ – ελαφρά ηλεκτρική εκκένωση”, “450 βολτ – κίνδυνος: εξαιρετική ισχυρή ηλεκτρική εκκένωση”.

Το “κρυφό χαρτί” αυτών των πειραμάτων ήταν ο μαθητής: επρόκειτο για έναν καλοσυνάτο, μεσήλικα ηθοποιό που είχε προσληφθεί ειδικά για αυτή τη δουλειά. Οι εκπαιδευτές είχαν προσληφθεί μέσω αγγελιών στις εφημερίδες και πληρώνονταν 4 δολάρια την ώρα. Φυσικά ο μαθητής είχε οδηγίες να απαντά συστηματικά λανθασμένα και κάθε φορά που υποτίθεται ότι υψίστατο ηλεκτροσόκι προσποιούνταν ότι υπέφερε και έβαζε τις φωνές. Το ερώτημα είναι, βέβαια, σε ποιο σημείο θα σταματούσε ο εκπαιδευτής.

Στις τέσσερις παραλλαγές του πειράματος (1. εκπαιδευτής και μαθητής σε διαφορετικά δωμάτια, ενώ ο εκπαιδευτής δεν μπορεί να ακούσει τις φωνές του μαθητή, 2. σε διαφορετικά δωμάτια και ο εκπαιδευτής μπορεί να ακούσει τις διαμαρτυρίες, 3. στο ίδιο δωμάτιο αλλά μακριά ο ένας από τον άλλο και 4. στο ίδιο δωμάτιο και πάλι ο ένας στον άλλο) **τα ποσοστά των εκπαιδευτών που έφτασαν μέχρι και το όριο των 450 βολτ ήταν αντίστοιχα: 65%, 62,5%, 40% και 30%**. Βλέπουμε πως η υποταγή στην εξουσία μειώνεται καθώς προχωρούμε από την πρώτη στην τέταρτη παραλλαγή, ενώ αντίστοιχα αυξανόταν και το ποσοστό των εκπαιδευτών που σταματούσε τις ηλεκτρικές εκκινήσεις σε χαμηλότερες τιμές βολτ.

Ο Μίλγκραμ προχώρησε και σε άλλες παραλλαγές του πειράματός του με παρόμοια αποτελέσματα. Σε μία από αυτές χρησιμοποιήθηκαν ως εκπαιδευτές γυναίκες και τα αποτελέσματα ήταν τα ίδια με τους άνδρες, πράγμα ενδιαφέρον αφού κάποιιοι θα θεωρούσαν ότι οι γυναίκες θα υπάκουαν περισσότερο από τους άνδρες.

Το ότι το ένα τρίτο των εκπαιδευτών –που προέρχονταν από όλα τα κοινωνικά στρώματα– έφτασαν στο επίπεδο των 450 βολτ ακόμα και όταν κάθονταν δίπλα στο μαθητή, θα πρέπει να μας γεμίζει ανησυχία. Γιατί, σε τελική ανάλυση, από τους φύλακες φυλασσόμαστε και μόνοι μας. Το ερώτημα είναι, ποιος θα μας φυλάξει από τα “θύματα”;

[Τα περισσότερα στοιχεία για τα πειράματα του Μίλγκραμ προέρχονται από το άρθρο της Μίκας [Χαρίτου] Φατούρου (καθηγήτριας στο Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης), “Εξαναγκασμός Υποταγής στην Εξουσία – Προβλήματα Πειραματισμού και Πραγματικότητας”. Το κείμενο είχε δημοσιευτεί στον Ζ' τόμο (τεύχος 1) της επιστημονικής επετηρίδας της Α.Β.Σ.Θ., και είχε αναδημοσιευτεί στο περιοδικό Άναρχος, τ. 1, Νοέμβριος 1983. Η κ. Φατούρου έχει μελετήσει επισταμένα και το φαινόμενο των βασανιστών του ΕΑΤ/ΕΣΑ την περίοδο της χούντας. Στα τέλη δε της δεκαετίας του 1980, είχε ξεσπάσει “σάλος” όταν επιχείρησε να πραγματοποιήσει μια παρόμοια μελέτη στο χώρο του στρατού.]

http://www.eap.gr/news/EXAGGELIA_SYNEDRIOU/synedrio/html/sect1/135.htm

<http://www.geocities.com/taxargr/x1.htm>

<http://www.mesogios.gr/arxeio/2001/05/10/c03.htm>

<http://users.otenet.gr/~apekthes/lib/ddc21smd100.htm>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

Επίδραση της ωριμάνσεως και της σχολικής παιδείας στην εξέλιξη των νοητικών ικανοτήτων / Χαρίτου-Φατούρου, Μαρία. -- Θεσσαλονίκη : [χ.ο.], 1969. -- 163σ, 24εκ. -- Γλ.: GRE

<http://www.union.edu/PUBLIC/SOCDEPT/mhpub.htm>.

στη διεύθυνση αυτή αναφέρονται τα:

VIOLENCE WORKERS:

Police Torturers and Murderers Reconstruct Brazilian Atrocities (The University of California Press) (with Mika Haritos-Fatouros and Philip Zimbards)

Publication Date: November 2002 [Order this title](#) from ucpress.edu Books

ARTICLES

"Bureaucratizing Masculinities Among Brazilian Torturers and Murderers." In [Masculinities and Violence](#), Lee H. Bowker, Ed., Beverley Hills, CA: Sage Publications, 1998. (with Mika Haritos-Fatouros).

<http://www.stolaf.edu/people/huff/classes/social/example.html>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

Gibson, Janice T. and Mika Haritos-Fatouros. "The Education Of A Torturer." *Psychology Today*. Reprinted by Sussex Publishers Inc.. Nov. 1986: 108-115.

<http://www.ucpress.edu/books/pages/9771.html>

http://academic.reed.edu/poli_sci/faculty/rejali/syllabi/ps360violence99.html

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

V. The Sociologists and Economists' View

Lecture: Why Do Violence?

Leonard Wantchekon and Andrew Healey, "The 'Game' of Torture" *The Journal of Conflict Resolution*. 43:5 (October 1999): 596-609

Martha Huggins and Mika Haritos Fatouros, "Secrecy, Shame and Carceral Rationality" (manuscript)
Martha Huggins, "Legacies of Authoritarianism: Brazilian Torturers and Murders' Reformulation of Memory, " to be found at the following URL under section 3 <http://humanities.uchicago.edu/cis/torture/schedule.html#survival>

Martha Huggins and Mika Haritos-Fatouros, "Bureaucratizing Masculinities Among Brazilian Torturers and Murders (1)" forthcoming in Lee Bowker, *Masculinities and Violence*. (manuscript)

www.brasaus.org/proceedings/brasa3.htm

στη διεύθυνση αυτή αναφέρονται τα:

Panel 17: *One Woman's Choice: Marianne Vital and the Implicit Anglo-Brazilian Boundaries of Salvador, Bahia, 1860*

44. Haritos-Fatouros, Mika (University of Thessaloniki)

Panel 42 (in conjunction with Mika Haritos-Fatouros): *Tortured Consciousness: Secrets and Moralities in Brazilian Police Violence*

http://www.ub.uni-heidelberg.de/helios/nel/00/11/2002_10_34.html

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

Haritos-Fatouros,

Mika:

The psychological origins of institutionalized torture / Mika Haritos-Fatouros. - London [u.a.] : Routledge, 2002. - 240 p. : 24cm. - (Routledge research international series in social psychology ; 4) ISBN 0-415-28276-4

<http://www.abacon.com/baronbyrne/chapter9.html>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

Gibson, J. T., & Haritos-Fatouros, M. (1986). The education of a torturer. *Psychology Today*, 20, 50-58.

<http://thunder.prohosting.com/~tlennon/obedience.html>

<http://www.godsoframen.com/essays/holocaust7.html>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

Gibson, Janice T. and Mika Haritos-Fatouros. "The Education of a Torturer." Readings in Social Psychology: General, Classic, and Contemporary Selections. Ed. Wayne Lesko. Boston: Allyn and Bacon, 1991. 223-228.

<http://www.irct.org/26June/presseng.htm>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

IT COULD BE ANYONE

PSYCHOLOGIST: Torturers are not necessarily particularly evil. They are obedient and nurture blind trust in authority. And they like to be good at their job.

By *Mette Holm*

What does it take to make a person a torturer? How to identify and recruit them? Are they inherently bad people with sick minds, filled with evil, hatred and bitterness?

Perpetrators of torture are not particularly happy or sad. They aren't necessarily easy going, nor the opposite. They are conscientious and obedient authority figures. They nurture blind trust in whatever authority that empowers them. And they never – or rarely – question that authority.

One would have hoped that all torturers world wide had some pathological personality in common, that inside them there is this nucleus of evil, this perverse sadistic trait that only some people are born with. That their IQ is lower than average. That somehow you could identify them and thereby limit their extreme damage.

Unfortunately, this is not the case. Theoretically, every single one of us could become a torturer.

"The "good" torturer sees his job as a vocation, and takes professional pride in it like everyone else," says Mika Haritos-Fatouros, Professor of Psychology at The Aristotle University of Thessaloniki in Greece.

Facts and statistics in this murky zone of loathsome human activity are hard to come by. Haritos-Fatouros has studied torturers - police interrogators - that worked under the military junta in Greece from 1967-74 and torturers, death squad members and military police who worked in dictatorial Brazil.

Recruitment doesn't seem to be a big problem, although the targets don't necessarily know what exactly they are being recruited for – other than that they are expected to show blind loyalty to and do their duty for their Motherland or some other higher cause.

Only then does the conditioning of these perpetrators of extreme violence against fellow men take place. Training – for such there is, in schools and camps – is extremely harsh and exploding with violence.

"There is "hazing" in the training – extreme and sudden violence for no apparent reason," says Haritos-Fatouros. Sudden and violent punishment with no cause, so to speak. "There's no reason, no logic. It's highly straining. You just have to obey. It's very, very hard drilling, like in the army, the way they train the US marines, paratroopers, elite corps."

The teachers crush all sense of right and wrong and all questioning of authority. Thus the authority – and only that – becomes the guiding star in a hostile universe, a moral anchor. In Brazil many torturers were recruited from FUNABEMs – orphanages. Some of the children there were orphans, but others were children taken away from parents that were seen by the authorities at the time as "unfit" to raise children – i.e. political dissidents.

One Brazilian man from a death squad, interviewed by Haritos-Fatouros analysed his history such that the dictatorship deliberately recruited the torturers and killers from FUNABEMs – and said that children of political dissidents were placed there for that specific purpose. The man had been sent to a FUNABEM along with his sister and two brothers because their father was politically opposed to the ruling regime.

"Part of the "hazing" in the FUNABEMs was like torturing of political prisoners. Much the same as the Greek training," says Haritos-Fatouros. The duration of the training varied from three months in dictatorial Greece to two months to two years in dictatorial Brazil.

The training of torturers is not necessarily a secret, even if it isn't blasted out in big name boards over the camps. One such place is the American secret police, the CIA's US Army School for the Americas in Fort Benning, Georgia. "They have trained many, many officers there, who have massacred," says Haritos-Fatouros. One of the most prominent – or notorious, rather – graduates there was the former dictator of Panama, Manuel Noriega, a.k.a. "Pineapple Face" and now serving a prison sentence in USA for drug dealing."

In her work she has also registered how torturers somehow – and most likely unconsciously - arm themselves with releasing mechanisms to ease their feeling of guilt while "in the business." Various methods of distancing themselves to their victims so that torturing them becomes immaterial – no big deal. "They use these mechanisms in their own mind, degrading the victims, making them worthless so that they can convince themselves that the victims only deserve punishment, because they're no longer human."

That, and the conviction that they, the torturers, "are fighting for whichever higher cause. A higher ideology, the idea of an internal enemy of the State, usually communism. These people – the victims – were enemies."

The torturers Haritos-Fatouros has interviewed have acted on direct orders. "In Brazil they are told how to kill and whom. Or to torture a particular person. Orders were usually given by officers."

"In Greece their services were rewarded with good steady jobs, e.g. in the telephone company. In other words: a future. It was a question of a client-relationship. The authority *owed* the torturer a future after two years of service," says Haritos-Fatouros.

"In Brazil it was different." Here the research team found ex-torturers in various states of disintegration. "Can you believe it? They had many of the same syndromes that we find in doctors, nurses, psychiatrists, teachers," – health and other professionals who have worked closely and hard with people. "They suffered from burn-out syndrome, exhaustion, psychosomatic symptoms, alcoholism, severe depression."

All but two or three of the 23 torturers interviewed by the research team in Brazil were retired. One of them thought of himself as spent, the sewer of society, a used condom. "And they were not thrown out or prosecuted in Brazil like in Greece. They were given amnesty along with the freedom fighters," says Haritos-Fatouros.

"They all said they got along well with their children. In reality most of them were divorced, which is not all that common in Brazil, and didn't see their family at all." The wives couldn't put up with them in the long run. The families fell apart.

Mika Haritos-Fatouros tells of a study from 1963, related by Fanon in the book "The Wretched of this Earth." It is the tale of a torturer who sought psychological assistance because he worried about bringing his brutal daily routines back home with him after work. It wasn't that he had regrets about his job. He worried about bringing his working methods into his family. He did not want to torture his wife and children, only he did not know how to avoid it.

While doing their job torturers don't question it much. They want to be good at what they're doing. "Oh, yes. While they're at it, they take pride in their vocation." But this feeling of success gradually disappears. "Their conviction falters when things start to go wrong. They feel they've given so much – too much – of themselves." And that this "generosity" for the supposed good of the country, or the cause, is never rewarded. The torturers feel let down by their masters, by society, when it's all over. And then they get bitter.

Mika Haritos-Fatouros remembers a Greek ex-torturer, the father of a couple of children. One of them suffers from a severe chronic disease. The father thinks of his child's illness as "God's punishment for his deeds." During his trial in Greece after the fall of the junta that same man said that he and his fellow torturers deserved punishment, even if they "only obeyed orders, and it was all the officers' fault."

To Mika Haritos-Fatouros' knowledge no such thing as a torturers' or ex-torturers' network exists. They don't meet up and discuss their crimes or the traumas that they suffer. They don't discuss the much deeper traumas they made their victims and victims' families suffer on a scale so vast that it becomes a debilitating heritage - is handed down from generation to generation. Or the traumas that hit societies in the wake of massive institutionalised violence.

Entire societies, like the individual victims, need healing after torturous regimes - a long, painful and often impossible process. The truth about the perpetrators has to be revealed and recognised, as does the victims' suffering. And the torturers and their superiors have to be prosecuted and punished. Only then might the wounds heal.

This happens only too rarely, and Mika Haritos-Fatouros calls e.g. The Truth and Reconciliation Commission in South Africa a middle-of-the-road solution.

"What you need is for society not only to *pretend* to forgive. Torture is a deep, deep trauma for society. South Africa is not too bad. But society cannot live with the hatred for generations. Torture may be transgenerational, and it is very, very traumatic."

Mette Holm is a freelance journalist

http://www.mclink.it/personal/MC2038/sb_pub.htm

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

32. Figley C., Giel R., Borgo S., Briggs S. & Haritos-Fatouros M. (1995). Prevention and Treatment of Community Stress: How to be a Mental Health Expert at the Time of Disaster. In Hobfoll S.E. & de Vries M.W. (Eds.): "Extreme Stress and Communities: Impact and Intervention", Kluwer, Dordrecht, Netherlands.

<http://rint.rechten.rug.nl/rth/dennen/genocide.htm>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

Gibson, J.T. & M. Haritos-Fatouros (1986) The education of a torturer. *Psychology Today*, 20, 11, pp. 50-58.

[Gods of Ramen: Essays: Social Psychological Perspectives on the Holocaust](#)

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

... Gibson, Janice T. and Mika Haritos-Fatouros. "The Education of a Torturer." Readings in Social Psychology: General, Classic, and Contemporary Selections. Ed. Wayne Lesko. Boston: Allyn and Bacon, 1991. 223-228.

<http://www.webster.edu/~woolfm/peacereadings.html>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το:

Haritos-Fatouros, M. (1988). The official torturer: A learning model for obedience to the authority of violence. *Journal of Applied Social Psychology*, 18, 1107-1120.

<http://ibrt.gr/eesnews3.pdf>

στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται ομιλία της κ. Χαρίτου Φατούρου με θέμα : Πληθυσμοί σε κρίση. Το έλλειμα της Δημοκρατίας.

[Unspeakable Acts, Ordinary People](#)

John Conroy Unspeakable Acts, Ordinary People The Dynamics of Torture Publication

Date:

www.ucpress.edu/books/pages/9487.html

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το βιβλίο των Huggins, M, Haritos-Fatouros, M., & Zimbardo, P. (2002). *Violence workers: Police torturers and murderers reconstruct Brazilian atrocities*. California: University of California Press.

[Psychology Today: The education of a torturer; there is a cruel method in the madness of ...](#)

eLibrary Preview:

Στην διεύθυνση αυτή αναφέρεται το άρθρο των Gibson, J.T. & M. Haritos-Fatouros (1986) The education of a torturer. *Psychology Today*, 20, 11, pp. 50-58.

[Violence Workers](#)

Στην διεύθυνση αυτή αναφέρεται το βιβλίο των Martha K. Huggins, Mika Haritos-Fatouros, and Philip G. Zimbardo (2002). *Violence workers: Police Torturers and Murderers Reconstruct Brazilian Atrocities*

www.ucpress.edu/books/pages/9771.html

[Criminal Justice - Notable Lib Materials - February](#)

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το βιβλίο της **Haritos-Fatouros, Mika**, (2003). The psychological origins of institutionalized torture. Routledge, CALL #/LOCATION: ... www.sc.edu/library/lis/crju02.html

[Darius Rejali: Approaches to Violence](#)

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το κεφάλαιο των Huggins, M., & Haritos-Fatouros, M. (1998). Bureaucratizing masculinities among Brazilian torturers and murderers. In L. H. Bowker (Ed.), *Masculinities and violence* (pp.29-54). London: Sage.... www.reed.edu/~rejali/syllabi/ps360violence99.html

<http://www.du.edu/gsis/hrhw/upcoming/repression.htm>

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το βιβλίο των Huggins, M, Haritos-Fatouros, M., & Zimbardo, P. (2002). *Violence workers: Police torturers and murderers reconstruct Brazilian atrocities*. California: University of California Press.

<http://www.eabct.com/greece-gba.htm>

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται η κ. Μ. Χαρίτου-Φατούρου

<http://www.iac-irtac.org/reports/paris.html>

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται η κ. Μ. Χαρίτου-Φατούρου

<http://www.mhhe.com/catalogs/0070202001.mhtml>

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το άρθρο των Gibson, J.T. & M. Haritos-Fatouros (1986) The education of a torturer. *Psychology Today*, 20, 11, pp. 50-58.

http://www.library.unt.edu/newacqs/2002_11/titleV.htm

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το βιβλίο των Huggins, M, Haritos-Fatouros, M., & Zimbardo, P. (2002). *Violence workers: Police torturers and murderers reconstruct Brazilian atrocities*. California: University of California Press.

<http://globetrotter.berkeley.edu/AIUSA-syl/lutz-polisci.html>

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το άρθρο των Gibson, J.T. & M. Haritos-Fatouros (1986) The education of a torturer. *Psychology Today*, 20, 11, pp. 50-58.

[Crime, Law, and Deviance](#)

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται το βιβλίο των Huggins, M, Haritos-Fatouros, M., & Zimbardo, P. (2002). *Violence workers: Police torturers and murderers reconstruct Brazilian atrocities*. California: University of California Press.

http://www.traumaresearch.net/fr_re.htm

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται η Μ. Χαρίτου-Φατούρου

<http://www.eacnet.org/training.html>

Στη διεύθυνση αυτή προλογίζει η Μ. Χαρίτου-Φατούρου

<http://www.iol.ie/~mazzoldi/toolsforchange/call/signatories.html>

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται η Μ. Χαρίτου-Φατούρου

<http://world.std.com/~shw/20dec02-pt8.html>

Στη διεύθυνση αυτή αναφέρεται η Μ. Χαρίτου-Φατούρου